

Brüssel, 17. juuli 2026
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2026/0202(NLE)

11892/26
ADD 1

ECOFIN 1014
UEM 364
FIN 1073
EIB
ECB

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS, millega muudetakse 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

Delegatsioonidele edastatakse eelnimetatud lisa, mis kuulub muutva nõukogu rakendusotsuse juurde.

1. JAGU TAASTE- JA VASTUPIDAVUSKAVAGA ETTE NÄHTUD REFORMID JA INVESTEERINGUD

1. Reformide ja investeeringute kirjeldus

A. KOMPONENT 1. ETTEVÕTETE DIGIPÖÖRE

Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendi eesmärk on edendada Eesti ettevõtetes digipööret ja suurendada nende konkurentsivõimet, eelkõige eksporditurgudel. Sellega antakse rahalist toetust kõigi sektorite ettevõtjatele nende digipöörde eri etappides, keskendudes VKEdele ja mikroettevõtjatele, ning antakse konkreetne panus digilahenduste juurutamisse ja kasutuselevõttu ehitus- ja autokaubaveo sektoris. Samuti pööratakse selle komponendi raames erilist tähelepanu digioskustele, et suurendada VKEde juhtide teadlikkust ning toetada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) spetsialistide oskuste täiendamist ja ümberõpet.

Meetmed, mille eesmärk on toetada ekspordivõimaluste leidmist ja Eesti ettevõtete nähtavuse suurendamist välismaal, viiakse ellu koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse tegevusega.

Komponendi meetmed aitavad rakendada digipöördesse investeerimist ja oskuste nappust käsitlevaid riigipõhiseid soovitusi (2020. aasta riigipõhine soovitus nr 3 ja 2019. aasta riigipõhine soovitus nr 2).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnanäesmärke.

A.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus

1.1. Investeering: Ettevõtete digipööre

Meetme eesmärk on soodustada ettevõtetes digipööret, keskendudes eelkõige VKEdele ja mikroettevõtjatele.

Meede seisneb ettevõtetele antavas rahalises toetuses digipöördega seotud projektide jaoks.

1.2. Investeering: E-ehituse arendamine

Meetme eesmärk on aidata kaasa kiiremale digipöördele ehitussektoris.

Meede seisneb internetis avaldatavas kirjelduses ehitusandmete klassifitseerimise süsteemi kohta, veebipõhises materjalide keskmiste heitekoefitsientide andmebaasis ning toetuses projektidele, mis on seotud digitaalehituse vahendite kasutamisega erasektori ja avaliku sektori üksuste poolt.

1.3. Investeering: E-veoselehe teenuste arendamine

Meetme eesmärk on toetada autokaubaveoalase teabevahetuse digitaliseerimist.

Meede seisneb toetuses teenuseosutajatele eFTI platvormide loomisel ja e-veoselehega seotud projektide jaoks.

1.4. Reform: oskuste reform ettevõtete digipöördeks

Reformi eesmärk on suurendada ettevõtete digivõimekust ja tagada, et olemas on IKT-spetsialistid.

Meede seisneb IKT-oskuste jaoks mõeldud toetuses.

1.5. Reform: ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel

Meetme eesmärk on suurendada Eesti ettevõtete, sealhulgas IKT-sektori ettevõtete ekspordi- ja konkurentsivõimet.

Meede seisneb konkreetsetele riikidele või piirkondadele suunatud ekspordistrateegiate väljatöötamises, ärikeskuste avamises valitud eksporditurgudel ja globaalsete löögirühmade lähetuste korraldamises.

A.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
1	1.1. Ettevõtete digipööre	Eesmärk	Projektikonkursi ettevalmistamine koos hindamiskriteeriumide ja toetuse andmise tingimustega	Projektikonkursi puudutava teate avaldamine				2. kv	2022	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium kuulutab välja ettevõtete digipöördetoetamise projektikonkursi ja avaldab pakkumuste hindamise kriteeriumid. Hindamiskriteeriumid ja toetuse andmise tingimused määratakse kindlaks Eesti ettevõtete vajaduste ja meetme eeldatava mõju analüüsi alusel. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega tagatakse ka, et väljavalitud projektid vastaksid põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades välistamisnimekirja ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnanalaste õigusaktide järgimise nõuet
2	1.1. Ettevõtete digipööre	Siht	Toetuste määramine		Toetust saavate ettevõtete arv	0	110	4. kv	2023	Selliste ettevõtete arv, kes saavad majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumilt toetust, et edendada oma ettevõttes digipööret kooskõlas konkursitingimustega
3	1.1. Ettevõtete digipööre	Siht	Toetuste määramine		Toetuste määramise otsuste arv	110	230	4. kv	2025	Eesmärgi 1 raames toimunud projektikonkursi järel tehtud toetuse määramise otsuste arv

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetas e	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
4	1.2. E-ehituse arendamine	Eesmärk	Ehitusandmete klassifitseerimise süsteemi kasutuselevõtt	Suuniste ja internetiandmebaasi avaldamine				4. kv	2024	Avaldatud suunistes kirjeldataks ehitusandmete klassifitseerimise süsteemi. Internetis avaldatakse materjalide keskmiste heitekoefitsientide andmebaas. E-ehituse platvormi kaudu tehakse kättesaadavaks ehitusload, projekti spetsifikatsioonid ja ehitisregister (logiraamat)
6	1.2. E-ehituse arendamine	Siht	Digitaalehituse vahendite projektid		Ametiasutustelt lõpparuande vastuvõtmise kohta saadud kinnituste arv	0	102	4. kv	2025	Vähemalt 102 kinnitust ametiasutustelt projekti rakendamise lõpparuande vastuvõtmise kohta seoses erasektori ja avaliku sektori üksuste digitaalehituse vahendeid puudutavate projektidega, mis on valitud avaliku projektikonkursi käigus
7	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Siht	Elektroonilise kaubaveoteabe (eFTI) platvormide arendamine		Alustatud projektide arv	0	5	2. kv	2023	Elektroonilise kaubaveoteabe (eFTI) platvormi arendamise selliste projektide arv, mille kohta on tehtud positiivne toetuse andmise otsus
9	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Siht	Ametiasutustelt lõpparuande vastuvõtmise kohta saadud kinnitused		Ametiasutustelt lõpparuande vastuvõtmise kohta saadud kinnituste arv	0	205	1. kv	2026	Vähemalt 205 kinnitust ametiasutustelt projekti rakendamise lõpparuande vastuvõtmise kohta seoses e-veoselehti puudutavate projektidega

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõõtühik	Lähtetas e	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
11	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Eesmärk	Digioskuste arendamise toetamiseks ette nähtud tingimusi sisaldavate teiste õigusaktide jõustumine	Teiste õigusaktide jõustumine				2. kv	2022	Jõustuvad toetuse rakendamiseks ja väljamaksmiseks vajalikud teised õigusaktid. Toetuse andmise tingimused kehtestatakse ministri käskkirjaga, mis kooskõlastatakse rahandusministeeriumi ja Riigi Tugiteenuste Keskusega. Ministri käskkiri sisaldab järgmist: - meetme eesmärk, - toetatava tegevuse kirjeldus, - toetuse saajad ja sihtrühmad, - rakendamistingimused, rahastamiskõlblikud kulud ja kasutatud lihtsustused, - maksetingimused, - aruandluse ja järelevalve tingimused
12	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Koolitustele registreerumine		Osalejate arv	0	500	4. kv	2023	Meetme raames toetatavas koolitustegevuses osalevate inimeste arv. Koolitused hõlmavad VKEdes juhtide teadlikkuse suurendamist ning IKT-spetsialistide oskuste täiendamist ja ümberõpet. Vähemalt 35 % koolitusel osalejatest on naised
13	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Välja antud kinnitused koolitusel osalemise kohta		Koolitusel osalemise kohta välja antud kinnituste arv	0	1 818	2. kv	2026	Meetme raames toetatava koolitustegevuse kohta välja antud kinnitused koolitusel osalemise kohta

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetas e	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
14	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Registreeritud koolituskavade ja IKT-spetsialistide registreeritud kvalifikatsioonistandardite arv		Registreeritud koolituskavade ja registreeritud kvalifikatsioonistandardite arv	0	10	4. kv	2024	Eesti täiskasvanuhariduse infosüsteemis JUHAN registreeritakse viis koolituskava Riiklikus kvalifikatsiooniregistris registreeritakse IKT-spetsialistide viis uut või ajakohastatud kvalifikatsioonistandardit
16	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel	Eesmärk	Strateegiate väljatöötamise ettevalmistamine	Ettevalmistustöö lõpuleviimine				2. kv	2022	Ekspordistrateegiate koostamiseks vajalik ettevalmistustöö viiakse lõpule. Ettevalmistusülesanded hõlmavad järgmist: - analüüs selle kohta, millised välisurud on strateegiate väljatöötamise seisukohalt olulised, - ettevõtete huvide analüüs, - eksportivate ettevõtete vajaduste kaardistamine, et suurendada nende konkurentsivõimet eksporditurgudel, vajaduste järjestamine
17	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel	Eesmärk	Uuringute tellimine	Lepingute allkirjastamine				2. kv	2024	Välisministeerium korraldab hanked strateegiate ja tootepakettide koostamiseks eesmärgiga saada välisurgude kohta üksikasjalikku turuteavet. Sõlmitakse vastavad lepingud

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetas e	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
18	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel	Siht	Avaldatud strateegiad ja korraldatud lähetused		Avaldatud strateegiate ja korraldatud lähetuste arv	0	27	2. kv	2026	Avaldatakse vähemalt 13 riiklikku ja/või piirkondlikku ekspordistrateegiat ja korraldatakse vähemalt 14 lähetust
19	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel	Eesmärk	Ettevalmistav analüüs ettevõtluskeskuste sisustuse ja asukoha kindlaksmääramiseks	Ettevalmistava analüüsi esitamine				2. kv	2022	Välisministeerium koostab ettevalmistava analüüsi, mis võimaldab kindlaks määrata ettevõtluskeskuste sisustuse ja asukohad. Analüüs peab näitama, kuhu rajada ettevõtluskeskused, mis aitaksid eksporditurgudel suurendada nõudlust Eestis valmistatud toodete ja teenuste järele
20	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel	Siht	Avatud ettevõtluskeskuste arv		Ettevõtluskeskuste arv	0	7	2. kv	2026	Eksporditurgudel ettevõtete toetamiseks avatud ettevõtluskeskuste arv
21	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisurgudel	Eesmärk	Löögirühmade loomine ja sihtkohtade valimine ülemaailmsete digilähetuste jaoks	Otsused löögirühmade koosseisu ja ülemaailmsete digilähetuste sihtkohtade kohta				2. kv	2022	Välisministeerium valib analüüsi põhjal välja üleilmsete digilähetuste sihtkohad ja moodustab löögirühmad, et suurendada Eesti digiteenuste ekspordi lisaväärtust ja Eesti ettevõtete, sealhulgas eelkõige IKT-ettevõtete ekspordivõimet ning meelitada ligi innovatsiooniks vajalikke täiendavaid välisinvesteeringuid

B. KOMPONENT 2. ETTEVÖTETE ROHEPÖÖRDE KIIRENDAMINE

B.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus

Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendi eesmärk on kiirendada Eesti ettevõtlussektori rohepööret ja kasutada ära sellega kaasnevat äriühinlikkust. Komponent koosneb kahest reformist ja kuuest investeeringust ning selle eesmärk on toetada rohetechnoloogia arendamist, suurendada keskkonnahoidlikku teadus- ja arendustegevust, innovatsioonisuutlikkust ja ressursitõhusust, võtta kasutusse uusi ärimudeleid ning parandada oskusi ja teadmisi rohepöördega seotud valdkondades. Selle komponendi meetmetega luuakse rohepöörde kohta terviklik arusaam, mis aitab kõrvaldada peamisi turutõrkeid ning hõlbustab tehnoloogilist ja käitumuslikku läbimurret, et suurendada ettevõtlussektori konkurentsivõimet. Meetmetega toetatakse ka kapitaliturgude ja ettevõtluskeskkonna edasist arengut.

Komponendi meetmed aitavad rakendada riigipõhiseid soovitusi, mis käsitlevad väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate innovatsioonisuutlikkust ning investeeringute suunamist rohepöördele, tagades juurdepääsu piisavale rahastamisele (2020. aasta riigipõhine soovitus nr 3), oskuste nappust (2019. aasta riigipõhine soovitus nr 2) ja fossiilkütustest sõltuvuse vähendamist (2022. aasta riigipõhine soovitus nr 4).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnamääruse.

2.1. Reform: ettevõtete rohepööre

Reformi eesmärk on edendada ettevõtlussektori rohepööret, mis peaks eeldatavasti mõjuma hästi nii majandusele, keskkonnale kui ka ühiskonnale, muutes olemasolevad ettevõtted tõhusamaks ja keskkonnasõbralikumaks (ressursitõhusus, uued rohepööret näitavad sertifikaadid ja toodete müügiload) ning toetades uute rohetechnoloogia ettevõtete tekkimist (rohetechnoloogia arendamine ja kasutuselevõtt, bioressursside uued väärindusvõimalused).

Reformiga luuakse laiapõhjaline rohepöörde rakkerühm, et edendada koostööd rohetechnoloogia sidusrühmade vahel, ning võetakse vastu õigusaktid, mis on vajalikud viie täiendava investeeringu rakendamiseks: 1. roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks; 2. rohetechnoloogiaga seotud arendusprogrammid; 3. tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine; 4. ressursitõhus rohetechnoloogia; 5. rohefond.

Reform on vastastikusel seoses 1. komponendiga, sest digitaliseerimine ja automatiseerimine aitavad kaasa rohetechnoloogia arendamisele ja ettevõtlussektori rohepöördele.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2022.

2.2. Investeering: Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks

Investeeringu eesmärk on tagada, et olemas on ettevõtete rohepöörde elluviimiseks oskused.

Investeeringut kasutatakse roheoskuste täiendõppe- ja ümberõppeprogrammide algatamiseks.

2.3. Investeering: Rohetechnoloogia arendusprogrammid

Investeeringu eesmärk on aidata kaasa ettevõtete rohepöördele.

Investeeringuga toetatakse idufirmasid ja arenguklastreid, keskendudes integreeritud rohetechnoloogilistele lahendustele.

2.4. Investeering: Tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine

Investeeringu eesmärk on toetada tootmissektori ärimudelite muutumist, et lihtsustada Eesti toodete vastavusseviimist keskkonna- ja kliimaeesmärkidega.

Meetmega toetatakse projekte, millega ajakohastatakse tootmisettevõtete ärimudeleid seoses kliima- ja keskkonnanäesmärkidega.

2.5. Investeering: Ressursitõhus rohetehnoloogia

Investeeringu eesmärk on aidata kaasa ettevõtete ressursitõhususele, sealhulgas energiatõhususele, pöörates erilist tähelepanu alakasutatud bioressursside väärimdamisele.

Meede seisneb toetuses ressursitõhusa rohetehnoloogia ja bioressursside väärimdamise projektidele.

2.6. Investeering: Rohefond

Investeeringu eesmärk on kaasata kapitali uute rohetehnoloogialahenduste arendamiseks strateegilistes valdkondades, nagu energeetika, põllumajandus, toiduainetööstus, transport ja logistika, materjalid ja keemiatööstus. Rohefondist rahastatakse ettevõtteid ja sektoreid, mille tooteid, teenuseid või protsesse iseloomustab teadusmahukas rohetehnoloogia ja mille tegevus aitab lahendada keskkonnaprobleeme, töötada välja kasvuhuonegaaside heidet vähendavaid või siduvaid uusi tooteid, teenuseid või tehnoloogialahendus või lähtub ökodisaini nõuetest.

Meede on kavas rakendada rahastamisvahendina. Rohefondi raames tehakse avaliku sektori investeering rahastusse „SmartCapi Rohefond“, et luua stiimulid erainvesteeringuteks ja parandada rahastamisvõimalusi Eesti Vabariigis. Taaste- ja vastupidavusraha investeringute põhjal on rahastu algne eesmärk eraldada vähemalt 90 miljoni euro suurune rahastus.

Rahastut haldab selle rakenduspartner AS SmartCap. Rahastu hõlmab järgmisi tooteliike:

- omakapitaliinvesteeringud varases või laienemisetapis (sealhulgas hiline kasvu- ja küpsusaste ja taristu) uuenduslikesse ja/või teadusmahukatesse rohetehnoloogiaettevõtetesse, omandades omakapitaliinstrumente, eriti osahingute või aktsiaseltside uusi liht- või eelisaktsiaid või muid samaväärseid õigusi, mis kujutavad enesest sihtettevõtja emiteeritud osi või aktsiaid;
- investeeringud investeerimisfondidesse, mis teevad omakapitaliinvesteeringuid, mis keskenduvad järgmisele: a) alg- või asutamisetapi investeeringud, et tagada aktiivse tegutsemise alustamine turul ja uue tehnoloogia põhiste tehinguvoogude genereerimine ettevõtluskiirendite ja ulatuslike programmide kaudu uuenduslike ja/või teadusmahukate ettevõtete arendamiseks; b) varase etapi investeeringud uue tehnoloogia turulelaskmiseks ja/või varase või laienemisetapi (sealhulgas hiline kasvu- ja küpsusaste ja taristu) investeeringud, et rahastada turul olevate ettevõtete kiiret kasvu ja laienemist, sealhulgas rahvusvahelist laienemist ning toodete, teenuste või tehnoloogia eksporti.

Rahastusse investeerimiseks kirjutavad Eesti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning AS SmartCap alla rakenduslepingule, mis sisaldab järgmist.

1. **Rahastu otsustusprotsessi kirjeldus:** rahastu lõplikud investeerimisotsused teeb investeeringute komitee või muu vastav samaväärne juhtorgan ning need kiidetakse heaks valitsusest sõltumatute liikmete hääleteenamusega.
2. **Kindlaks määratakse seotud investeerimispoliitika põhinõuded:**
 - a. finantstoote/finantstoodete ja rahastamiskõlblike lõplike abisaajate kirjeldus;
 - b. nõue, et kõik toetatavad investeeringud peavad olema majanduslikult elujõulised;
 - c. nõue, et tagada tuleb kooskõla põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01). Eesti ja SmartCapi vahel sõlmitav juriidiline kokkulepe ning sellel

põhinev rohefondi investeerimispoliitika peab sisaldama:

- i. nõuet, et InvestEU fondi kestlikkuskontrolli suhtes kohaldataks komisjoni tehnilist suunist, ning
- ii. nõuet, et äriühingud, kes teenisid eelmisel majandusaastal üle 50 % oma tulust järgmiselt tegevuselt ja/või järgmistelt varadelt, võtaksid vastu ja avaldaksid oma rohepöörde kava: i) fossiilkütustega seotud tegevus ja varad, sealhulgas allkasutus tootmisahela tagapool asetsevates etappides¹; ii) ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames toimuv tegevus ja varad, mille prognoositavad kasvuhoonegaaside heitkogused ei ole asjaomastest võrdlusalustest² väiksemad; iii) prügilate, jäätme põletustehaste³ ja mehaanilis-bioloogilise töötlemise jaamadega⁴ seotud tegevus ja varad; iv) tegevus ja varad, mille puhul jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib kahjustada keskkonda, ning
- iii. nõuet, et SmartCap kontrolliks toetusesaaja vastavust asjakohastele ELi ja riiklikele keskkonnanalastele õigusaktidele kõigi tehingute puhul, sealhulgas nende puhul, mis on kestlikkuskontrollist vabastatud.

3. Seire-, auditi- ja kontrollinõuded, sealhulgas:

1. investeringute kohta aruannete esitamiseks kasutatava SmartCapi järelevalvesüsteemi kirjeldus;
 2. SmartCapi selliste menetluste kirjeldus, millega tagatakse pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ennetamine, avastamine ja kõrvaldamine;
 3. kohustus kontrollida iga tehingu puhul enne rahastamiskohustuse võtmist tehingu rahastamiskõlblikkust kooskõlas rakenduslepingus sätestatud nõuetega;
 4. kohustus teha AS SmartCapi auditikava põhjal riskipõhiseid järelauditeid. Auditite käigus veendutakse, et i) kontrollisüsteemid on tõhusad, muu hulgas pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide avastamisel, ii) järgitud on põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“, riigiabi eeskirju ja kliimaeesmärgi nõudeid.
- Auditite käigus kontrollitakse ka tehingute õiguspärasust ja seda, et täidetud on kohaldatava rakenduslepingu ja rahastamislepingute tingimused.

4. Nõuded finantsvahendajate valimisele: AS SmartCap valib finantsvahendajad avatult, läbipaistvalt ja mittediskrimineerivalt. Kõigi finantsjuhtimises osalejate puhul kontrollitakse eelnevalt finantsvahendajate huvide konflikti puudumist.

¹ Välja arvatud käesoleva meetme kohased elektri- ja/või soojusenergia tootmise ning maagaasi ülekande- ja jaotustaristuga seotud projektid, mis vastavad põhimõtte „Ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) III lisas sätestatud tingimustele.

² Kui toetatava tegevuse prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomasest võrdlusalusest oluliselt madalam, tuleks esitada selgitus põhjuste kohta, miks see ei ole võimalik. Saastekvootide tasuta eraldamise võrdlusalused saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste jaoks on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447.

³ Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad üksnes ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete töötlemisega tegelevates jaamades, ega olemasolevate jaamade suhtes, kui meetme tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust, koguda heitgaase ladustamiseks või kasutamiseks või taaskasutada põletustuhas leiduvaid materjale, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

⁴ Välistamist ei kohaldata meetme tegevuste suhtes, mis toimuvad olemasolevates mehaanilis-bioloogilise töötlemise jaamades, kus nende tegevuste eesmärk on suurendada energiatõhusust või moderniseerida eraldatud jäätmete ringlussevõttu biojäätmete kompostimiseks ja biojäätmete anaeroobseks lagundamiseks, tingimusel et need tegevused ei suurenda jaamade jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda nende kasutusiga; tõendid selle kohta tuleb esitada iga jaama kohta eraldi.

5. Nõue allkirjastada rahastamislepingud: AS SmartCap allkirjastab finantsvahendajatega rahastamislepingud kooskõlas põhinõuetega, mis esitatakse rakenduslepingu lisa kujul. Rahastamislepingu põhinõuete hulka kuuluvad kõiki rahastu tegevuse aluseks olevad nõuded, sealhulgas:

1. finantsvahendaja kohustus teha oma otsused *mutatis mutandis* kooskõlas eespool nimetatud nõuetele otsuste tegemise ja investeerimispoliitika kohta, sealhulgas mis puudutab põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist;
2. kirjeldus finantsvahendaja kehtestatava järelevalve-, auditi- ja kontrolliraamistiku kohta, mille suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* kõiki eespool nimetatud seire-, auditi- ja kontrollinõudeid.

2.7. Investeering: Tingimuste ja võimaluste loomine taastuvallikatest toodetud rohelise vesiniku tehnoloogia kasutuselevõtuks

Investeeringu eesmärk on toetada terviklike rohevesiniku väärtusahelate kasutuselevõttu ja katseprojektide esimest etappi alates energia tootmisest ja tarnelahendustest kuni lõpptarbimiseni eri rakendusvaldkondades.

Meetmega toetatakse projekte taastuvate energiaallikate valdkonnas, mis põhinevad rohelise vesiniku tehnoloogial.

2.8. Investeering: Energiavarustuskindluse investeeringutoetus

Investeeringu eesmärk on toetada ettevõtete üleminekut fossiilenergialt alternatiivsetele energiavarustuse allikatele.

Meetmega toetatakse investeerimisprojekte, mille eesmärk on ettevõtete üleminek fossiilenergialt alternatiivsetele energiaallikatele.

B.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
						Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
23	2.1. Ettevõtete rohepööre	Eesmärk	Rohepöördede rakkerühma loomine rohepöördede rakendamiseks ja seireks	Rakkerühma ja tööühma loomine				4. kv	2021	Keskkonnaministeerium kujundab olemasoleva (2020. aastal loodud) rohetehnoloogia tööühma ümber taaste- ja vastupidavuskava alusel moodustatavaks rohepöördede rakkerühmaks, et koordineerida ettevõtete rohemajandusele ülemineku meetmeid ning parandada koostööd ja teabevahetust avaliku sektori ning sidus- ja huvirühmade vahel. Erimeetmete jaoks moodustatakse vajalikud tööühmad
24	2.1. Ettevõtete rohepööre	Eesmärk	Ringmajanduse tegevuskava vastuvõtmine rohepöördede rakkerühmas	Ringmajanduse tegevuskava on vastu võetud				4. kv	2022	Rohepöördede rakkerühm vaatab läbi praegused ringmajanduse meetmed ja tegevuskavad ning koondab need ühtseks ringmajanduse tegevuskavaks, mis on aluseks Eesti ringmajandusele üleminekule
25	2.2. Roheoskused ettevõtete rohepöördede toetamiseks	Eesmärk	Roheoskuste arendamise toetamiseks ette nähtud tingimusi sisaldavate teiste õigusaktide jõustumine	Teiste õigusaktide jõustumine				2. kv	2022	Jõustuvad toetuse rakendamiseks ja väljamaksmiseks vajalikud teised õigusaktid. Need peavad sisaldama sätteid, millega tagatakse, et kõik meetme raames toetatavad tegevused keskenduvad valdkondadele, mis aitavad vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid või kohaneda kliimamuutustega
27	2.2. Roheoskused ettevõtete rohepöördede toetamiseks	Siht	Välja antud kinnitused koolitusel osalemise kohta		Välja antud kinnituste arv	0	2 830	2. kv	2026	Meetme raames toetatava koolitustegevuse kohta välja antud kinnitused koolitusel osalemise kohta

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
						Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
28	2.3. Rohetehnoloogia arendusprogramm	Eesmärk	Arendusprogrammi kavandamise ja koostamise töörühma moodustamine	Projektijuhi töölevõtmine ja töörühma moodustamine				4. kv	2021	Investeeringute kavandamise ja rakendamise koordineerimiseks võetakse tööle projektijuht ning moodustatakse laiapõhjaline sidusrühmade rühm. Määratakse kindlaks projektijuhi ülesanded, et koguda turuosalistelt teavet ning kavandada vajalikud toetusmeetmed ja hanked. Töörühm moodustatakse ettevõtluse arendamise kogemusega inimestest ning see peab kokku tulema vähemalt kolm korda aastas, et teha kokkuvõtteid investeeringutega seotud tegevusest ja anda soovitusi edasiste meetmete kohta. Töörühm koostab tingimused arengukava raames toetatavate meetmete valiku kohta nii, et oleks tagatud iga meetme otsene panus kas kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse või kliimamuutustega kohanemise toetamisse
29	2.3. Rohetehnoloogia arendusprogramm	Eesmärk	Rohetehnoloogia arendusprogrammi käivitamine	Kõigi arendusklastrite ning kavandatud ja avatud toetusmeetmete kohta allkirjastatud lepingud				2. kv	2024	Vähemalt viie arendusklastri riigihankemenetlused viiakse lõpule ja võitjatega sõlmitakse lepingud. Kavandatakse toetusmeetmed ja avatakse nende esimesed taotlusvoorud vähemalt kümnele esimesele idufirmale. Valikumenetlusega tagatakse, et iga toetatav meede aitaks otseselt kaasa kas kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele või kliimamuutustega kohanemise toetamisele

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
						Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
31	2.3. Rohetehnoloogia arendusprogramm	Siht	Projekti lõpparuande vastu võtnud ametiasutustelt saadud kinnitused		Projekti lõpparuande vastu võtnud ametiasutustelt saadud kinnituste arv	0	15	2. kv	2026	Ametiasutuste kinnitused vähemalt viie sellise klatri ja vähemalt kümne sellise idufirma lõpparuande vastuvõtmise kohta, mis kuuluvad rohetehnoloogia arendusprogrammi
32	2.4 Tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine	Eesmärk	Jõustub ministri käskkiri, milles on kindlaks määratud toetuse andmise tingimused	Ministri käskkirja jõustumine				2. kv	2022	Toetuse andmise tingimused kehtestatakse vastutava ministri käskkirjaga. Need peavad sisaldama rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, millega tagatakse, et väljavalitud projektid vastaksid põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades välistamisnimekirja ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnaalaste õigusaktide järgimise nõuet. Valiku- ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumides täpsustatakse, et toetatavad tegevused ja/või ettevõtted peavad aitama kaasa kliimaneutraalsele majandusele, vastupidavusele ja kliimamuutustega kohanemisele, sealhulgas ringmajanduse eesmärkidele, nagu ringmajanduse põhimõtete asutusesisene rakendamine ning transpordi- ja ladustamisettevõtete tegevuse üleviimine uutele alustele
33	2.4 Tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine	Siht	Projekti lõpparuande vastu võtnud ametiasutustelt saadud kinnitused		Projekti lõpparuande vastu võtnud ametiasutustelt saadud kinnituste arv	0	70	2. kv	2026	Vähemalt 70 kinnitust ametiasutustelt käesoleva meetme raames toetatud projektide rakendamise lõpparuande vastuvõtmise kohta

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
						Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
34	2.5 Ressursitõhus rohetehnoloogia	Eesmärk	Konkursikutse avaldamine	Konkursikutset puudutava teate avaldamine				2. kv	2022	Kuulutatakse välja ressursitõhusa rohetehnoloogia ja bioressursside väärindamise projektikonkurss ning avatakse taotlusvoor. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidega tagatakse, et väljavalitud projektid vastaksid põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), ja need peavad sisaldama välistamisnimekirja ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnavalaste õigusaktide järgimise nõuet. Valiku- ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumides täpsustatakse, et toetatav tegevus ja/või ettevõtte peavad aitama kaasa kliimanetraalsele majandusele, vastupidavusele ja kliimamuutustega kohanemisele
35	2.5 Ressursitõhus rohetehnoloogia	Siht	Projektikonkursi tulemusel toetuse saanud projektide arv		Projektide arv	0	36	4. kv	2023	Toetuste andmine 36 tööstusrajatiste rohetehnoloogia ja bioressursside väärindamise projekti jaoks, mis on välja valitud konkurentsipõhise projektikonkursi alusel kooskõlas konkursitingimustega
36	2.5 Ressursitõhus rohetehnoloogia	Siht	Ametiasutustelt lõpparuande vastuvõtmise kohta saadud kinnitused		Ametiasutustelt lõpparuande vastuvõtmise kohta saadud kinnituste arv	0	36	2. kv	2026	Vähemalt 36 kinnitust ametiasutustelt projekti rakendamise lõpparuande vastuvõtmise kohta vastavalt sihi 34 alusel toimunud projektikonkursile

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
						Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
37	2.6. Rohefond	Eesmärk	Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning SmartCapi vahelise lepingu allkirjastamine	Lepingu allkirjastamine				4. kv	2021	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium ja SmartCap sõlmivad rohefondi haldamiseks lepingu, mis sisaldab järgmist: - investimiseesmärgid investimiseks ettevõttesse ja tegevustesse, mis aitavad kaasa kliimaneutraalsele majandusele ja kliimamuutustele vastupidavuse parandamisele, sealhulgas teadlikkuse suurendamise meetmed; - rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid, millega tagatakse toetusesaajate vastavus põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades kestlikkuskontrolli, välistamisnimekirja ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnavalaste õigusaktide järgimise nõuet

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
						Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
38	2.6. Rohefond	Eesmärk	Investeeringu poliitika dokumenti vastuvõtmine SmartCapi poolt	SmartCap on investeeringu poliitika dokumenti vastu võtnud				4. kv	2021	SmartCap võtab vastu rohefondi investeeringu poliitika, mis on kooskõlas majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ja SmartCapi vahel sõlmitud lepinguga, mis sisaldab investeeringu eesmärke ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, millega tagatakse meetme toetusesaajate vastavus põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades kestlikkuskontrolli, asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnaalaste õigusaktide järgimise nõuet ning nõuet, et toetusesaajad, kes teenisid eelneval eelarveaastal rohkem kui 50 % oma tuludest välistamisnimekirja kantud tegevustest või varadest, võtaksid vastu ja avaldaksid rohepöörde kava
39a.	2.6. Rohefond	Eesmärk	Investeeringu lõpuleviimine majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi poolt	Ülekanne				3. kv	2025	Eesti kannab rahastu jaoks AS SmartCapile üle 100 miljonit eurot. Ülekande tingimus on, et vastavatesse lepingusätetesse on lisatud nõuded meetme kirjelduse kohta
40 a.	2.6. Rohefond	Siht	Omakapitali-/riskikapitalifondidega sõlmitud juriidilised rahastamislepingud		Protsendimäär (%)	0	100	2. kv	2026	AS SmartCap on sõlminud juriidilised rahastamislepingud omakapitaliinvesteeringute/riskikapitalifondidega summas, mis on vajalik, et kasutada taaste- ja vastupidavusrahastu investeeringut 100 % ulatuses rahastu jaoks (võttes arvesse tegevuskulud)

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
						Lähtetas e	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
41	2.7. Tingimuste ja võimaluste loomine taastuvallikatest toodetud rohelise vesiniku tehnoloogia kasutuselevõtuks	Eesmärk	Jõustub ministri käskkirja, milles on kindlaks määratud toetuse andmise tingimused	Ministri käskkirja jõustumine				4. kv	2022	Rohelise vesiniku terviktehnoloogiaga seotud projektide valikukriteeriumide väljatöötamine ja toetuse andmise tingimusi sätestava ministri käskkirja jõustumine. Toetuse saamise konkursitingimused peavad sisaldama rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, millega tagatakse välja valitud projektide eesmärkide vastavus põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades välistamisnimekirja ning asjaomaste ELi ja riiklike keskkonnavalaste õigusaktide järgimise nõuet
43	2.7. Tingimuste ja võimaluste loomine taastuvallikatest toodetud rohelise vesiniku tehnoloogia kasutuselevõtuks	Siht	Taastuvallikatest toodetud rohelise vesiniku projektide allkirjastatud toetuslepingud		eurodes	0	11 550 000	3. kv	2025	Meetme raames on allkirjastatud taastuvallikatest toodetud rohelise vesiniku tehnoloogia projektide toetuslepingud summas vähemalt 11 miljonit eurot

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Mõõtühik	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)		Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
						Lähtetas e	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
43 a.	2.8. Energiavarustuskindluse investeeringutoetus	Eesmärk	Konkursikutse avaldamine	Konkursikutset puudutava teate avaldamine				4. kv	2023	Kuulutatakse välja ja taotluste esitamiseks avatakse projektikonkurss, et toetada investeerimisprojekte ettevõtjate üleminekuks fossiilsetelt energiaallikalt alternatiivsetele energiavarustuse allikatele; konkursikutse sisaldab toetuskõlblikkuse kriteeriume, et tagada väljavalitud projektide vastavus põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehnilistele suunistele (2021/C58/01), kasutades rahastamiskõlblikele alternatiivsetele energiaallikatele ja toetatavale tegevusele esitatavaid nõudeid vastavalt meetme kirjelduses esitatule, ning ELi ja riiklikele keskkonnavalastele õigusaktidele
43c	2.8. Energiavarustuskindluse investeeringutoetus	Siht	Ametiasutustelt lõpparuande vastuvõtmise kohta saadud kinnitused		Ametiasutustelt lõpparuande vastuvõtmise kohta saadud kinnituste arv	0	70	2. kv	2026	Vähemalt 70 kinnitust ametiasutustelt projekti rakendamise lõpparuande vastuvõtmise kohta vastavalt sihi 43a alusel toimunud projektikonkursile

C. KOMPONENT 3. DIGIRIIK

Tuginedes digitehnoloogia edukale kasutuselevõtule avalike teenuste osutamisel Eestis viimastel aastatel, on Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendi eesmärk jätkata digivalitsuse teenuste täiustamist, eelkõige kasutajasõbralikkuse ja vastupidavuse seisukohast (pidades muu hulgas silmas suurenevaid küberohte). Komponent sisaldab meetmeid, mille abil kasutada ära uusima tehnoloogia ja eelkõige tehisintellekti pakutavaid võimalusi, aga samuti ees- ja tagateenuste olulist ümberkujundamist. Need toovad kasu nii kodanikele kui ka ettevõtjatele. Ette on nähtud konkreetsete meetmed, et suurendada riigi suutlikkust võidelda rahapesu vastu. Toetus väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtuks maapiirkondades peaks samuti tagama laiema juurdepääsu internetipõhiste teenustele ja aitama üldisemalt kaasa riigi edasisele digiüleminekule.

Selle komponendiga toetatakse digiüleminekusse investeerimist (2020. aasta riigipõhine soovitus nr 3) ja rahapesuvastast raamistikku (2019. aasta riigipõhine soovitus nr 1 ja 2020. aasta riigipõhine soovitus nr 4) käsitlevate riigipõhiste soovitude elluviimist.

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnanäesmärke.

C.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus

3.1. Reform: andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine

Meetme eesmärk on edendada Eesti ametiasutuste kogutud ja nende käsutuses olevate andmete paremat haldamist.

Meetme raames luuakse Eesti statistikaameti all andmehaldusrühm ja avaldatakse andmekogumeid.

3.2. Reform: eraisikute sündmusteenuste väljaarendamine

Meetme eesmärk on aidata avalike teenuste osutamist tõhustada ja vähendada kodanike halduskoormust.

Meede seisneb internetipõhiste elusündmusteenuste osutamises kodanikele.

3.3. Reform: ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava väljaarendamine

Meetme eesmärk on aidata avalike teenuste osutamist tõhustada ja kvaliteetsemaks muuta ning vähendada kodanike halduskoormust.

Meede seisneb ärisündmusteenustega seotud IT-arendustes ja/või ettevõtjate digivärava väljaarendamises.

3.4. Investeering: programm #bürokratt (riiklik virtuaalassistent)

Meetme eesmärk on soodustada Eesti internetipõhiste avalike teenuste kasutajasõbralikkust ja kättesaadavust.

Meede seisneb internetipõhiste avalike teenuste juures kasutatava virtuaalassistenti väljatöötamises, tuginedes 2020. ja 2021. aastal toimunud katseprojektidele.

3.5. Investeering: digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek

Meetme eesmärk on suurendada Eesti ametiasutuste IT-süsteemide ja -teenuste kerksust, turvalisust

ja usaldusväärsust.

Meede hõlmab järgmist:

- luuakse uus avalik-õiguslik asutus, mis vastutab avaliku sektori asutuste IT-põhiteenuste ja -põhitaristu keskse juhtimise eest;
- hangitakse privaatpilvetaristu ressursid;
- olemasolevate infosüsteemide puhul minnakse üle privaatpilvele;
- korraldatakse Riigi Infosüsteemi Ameti (RIA) kasutatavate infosüsteemide testimine;
- privaatpilve viiakse üle ka andmesaatkond

3.6. Reform: rahapesu ja terrorismi rahastamise strateegiline analüüs Eestis

Reformi eesmärk on suurendada Rahapesu Andmebüroo suutlikkust teha varakult kindlaks rahapesuskeemid ja -kanalid.

Meetmega luuakse Rahapesu Andmebüroo alla strateegilise analüüsi keskus.

3.7. Investeering: infosüsteem rahapesu ja terrorismi rahastamise strateegiliseks analüüsiks reaalajas

Meetme eesmärk on teha võimalikuks eri ametiasutustelt pärinevate andmete kasutamine ning võimalike rahapesuskeemide ja -kanalite tuvastamine.

Meede seisneb IT-süsteemi väljatöötamises.

3.8. Investeering: väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkude ehitamine

Investeeringu eesmärk on aidata kaasa väga suure läbilaskevõimega võrkude (vähemalt 100 Mbit/s) kättesaadavusele.

Meede seisneb väga suure läbilaskevõimega võrkude ehitamises.

C.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
44	3.1. Andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine	Eesmärk	Andmehaldusmeeskonna moodustamine statistikaametis, majandus- ja kommunikatsiooni ministeeriumis ning Riigi Infosüsteemi Ametis	Andmehalduse koordineerimiseks vajaliku organisatsioonilise struktuuri loomine				4. kv	2021	Luuakse Eesti Statistikaameti andmehaldusmeeskond, värvates eksperte, kelle ülesanne on koordineerida andmehaldusraamistikku ja toetada teisi ametiasutusi. Lisaks sellele luuakse majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumis ning Riigi Infosüsteemi Ametis arendusprojektide elluviimiseks vastavad töökohad. 2021. aasta lõpuks võetakse kolme asutuse peale kokku tööle viis inimest
46	3.1. Andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine	Siht	Andmekogumite avaldamine		Avaldatud andmekogumite arv	706	2 600	4. kv	2025	Avaldatud andmekogumite arvu suurendatakse 13. augusti 2021. aasta 706-lt 2 600-le
47	3.2 Eraisikute sündmusteenuste väljaarendamine	Siht	Eraisikute elusündmusteenuste ja/või etteaimavate teenuste käivitamine		Toimivate teenuste arv	0	2	4. kv	2022	Kodanike jaoks käivitatud internetipõhiste elusündmusteenuste ja/või etteaimavate teenuste arv. IT-lahendused, mis võimaldavad teenuste osutamist, peavad toimima ja hõlmama vähemalt asjaomase teenuse kõiki põhikomponente ning meetme rakendamise käigus arendatakse neid edasi. Teenuste valik põhineb eraisikute elusündmusteenuste ja etteaimavate teenuste arengukaval

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
48	3.2 Eraisikute sündmusteenuste väljaarendamine	Siht	Internetipõhised eraisikute elusündmusteenused		Internetis kättesaadavate teenuste arv	2	10	4. kv	2025	Eraisikutele internetis kättesaadavate ja vähemalt konkreetse teenuse põhifunktsioonide kasutamist võimaldavate elusündmusteenuste arv
49	3.3. Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava väljaarendamine	Siht	Ärisündmustel põhinevate teenuste ja digivärava rakendamisele kaasa aitavate IT-arenduste kasutuselevõtt		Selliste projektide arv, mille juures on uusi internetipõhiseid arendusi edukalt kasutusele võetud	0	1	4. kv	2022	Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava rakendamisele kaasa aitavate IT-arendusprojektide arv, mille juures on uusi internetipõhiseid arendusi edukalt kasutusele võetud. Need arendusprojektid peavad olema otseselt seotud ettevõtjatele mõeldud digivärava või ärisündmuste arendamisega, mis hõlmab lisaks mitmesuguste digiväravaga liidendatavate seotud süsteemide arendamist. Iga arendusprojekti kohta peab valmima vähemalt esmaselt toimiv IT-lahendus (st IT-lahendus on vähemalt põhikomponentide ulatuses lõppkasutajate (ettevõtjate) jaoks toimiv ning suudab anda tagasisidet uute arendusvajaduste jaoks reformi rakendusperioodi jooksul ja pärast seda)
50	3.3. Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava väljaarendamine	Siht	Internetis kättesaadavad IT-arendused		Internetis kättesaadavate IT-arenduste arv	1	10	4. kv	2025	Ärisündmusteenuste ja/või digiväravaga seotud internetis kättesaadavate IT-arenduste arv

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Möödühik	Lähtetas e	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
51	3.4 Programm #bürokratt (riiklik virtuaalne)	Siht	Juurdepääs digitaalsetele avalikele teenustele virtuaalassistenti platvormi kaudu		Virtuaalassistenti kaudu kättesaadavat e digitaalsete avalike teenuste arv	0	1	2. kv	2022	Virtuaalassistenti platvormi kaudu kättesaadavate digitaalsete avalike teenuste arv
52	3.4 Programm #bürokratt (riiklik virtuaalne)	Siht	Virtuaalassistent #bürokratt ametiasutuste veebisaitidel		Veebisaitide arv	0	18	4. kv	2025	Selliste ametiasutuste veebisaitide arv, mida virtuaalassistent teenindab
54	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Eesmärk	Keskselt osutatud / jagatud IT-baasteenuste väljaarendamine	Serverimajutuse ja arvutitöökohta jagatud teenuste avamine riigiasutustele				3. kv	2022	Keskselt osutatud/jagatud põhilised IT-teenused avatakse uute kasutajate (ministeeriumid ja teised riigiasutused) jaoks
55	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Siht	Riikliku privaatpilvetaristu kasutuselevõtt avaliku sektori asutuste poolt		Riiklikule privaatpilvele üle viidud infosüsteemide arv	0	10	4. kv	2023	Nende infosüsteemide arv, mille puhul on üleminek privaatpilvetaristule lõpule viidud
56	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Eesmärk	Andmesaatkond viiakse üle pilvetaristule	Eesti andmesaatkonna taristu lõplik üleviimine Eesti privaatpilve				4. kv	2023	Võimalikuks on saanud majutada infosüsteeme riigi privaatpilve kaudu andmesaatkonda ja neid sealt käitada. Sel eesmärgil on hangitud uus riistvara koos selle juurde kuuluvate litsentsidega ja seatud see töökorra
58	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Siht	Riigi Infosüsteemi Ameti poolne turvatestimine		Testide arv	0	16	4. kv	2024	Riigi Infosüsteemi Ameti sooritatud turvatestide arv. Testitulemuste kokkuvõtte esitatakse turvatestimise aruannetes

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
59	3.6. Rahapesu ja terrorismi rahastamise strateegiline analüüs Eestis	Eesmärk	Õigusakti(de) jõustumine	Õigusakti(de) jõustumine				4. kv	2024	Jõustunud on õigusakt(id), mis võimaldavad strateegilise analüüsi keskusel tutvuda rahapesu ja terrorismi rahastamise tuvastamiseks ja tõkestamiseks vajalike andmetega ning neid töödelda: 1) jõustub Rahapesu andmebüroo põhimäärus, millega luuakse strateegilise analüüsi keskus; 2) jõustub rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muudatus
60	3.7. Rahapesu ja terrorismi rahastamise strateegilise analüüsi infosüsteem	Eesmärk	Strateegilise analüüsi IKT-süsteem	IKT-süsteem on Rahapesu Andmebüroo jaoks kasutusvalmis				2. kv	2026	Rahapesu strateegilise analüüsi IKT-süsteem on Rahapesu Andmebüroo jaoks kasutusvalmis
62	3.8. Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkude ehitamine	Siht	Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrgu kinnitatud projektide arv		Projektide arv	0	100	4. kv	2025	Selliste projektide arv, mis vastavad tarbijakaitse ja tehnilise järelevalve ameti kinnitusele nõuetele, mis on sätestatud väga suure läbilaskevõimega võrgu rajamise toetusmeetme tingimusi ja korda käsitlevas ministri määruses. Ministri määruses esitatakse väga suure läbilaskevõimega võrgu määratlus lõppkasutaja vähemalt 100Mbps allalaadimiskiirusest lähtudes

D. KOMPONENT 4. ENERGEETIKA JA ENERGIATÕHUSUS

Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendiga võetakse käsile energiaspektori CO₂ heide. Komponenti eesmärk on vähendada sõltuvust põlevkivist, soodustada taastuvenergia kasutuselevõttu ja parandada hoonete energiatõhusust.

Selle komponendiga reageeritakse riigipõhisele soovitusel keskenduda investeeringutele energiataristusse ning ressursi- ja energiatõhususse, aidates kaasa majanduse CO₂ heite järkjärgulisele vähendamisele (2019. ja 2020. aasta riigipõhine soovitus nr 3). Ajakohastatud ja uued meetmed, millega toetatakse riigipõhist soovitusel fossiilkütustest sõltuvuse vähendamise kohta taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamise ja energiatõhususe suurendamise kaudu (2022. aasta riigipõhine soovitus nr 4).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnamääruse.

D.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus

4.1. Reform: energiatõhusdamise soodustamine

Reformi eesmärk on vähendada hoonete energiatõhusaks renoveerimist pärssivad haldustõkkeid.

Meede seisneb piirkondliku nõustamisvõrgustiku loomises ja tehniliste konsultantide koolitamises, et pakkuda vajalikku teavet ja soodustada renoveerimist.

4.2. Investeering: toetus korterelamute renoveerimiseks

Meetme eesmärk on hoogustada korterelamute renoveerimist, et suurendada energiatõhusust.

Meetmega toetatakse korterelamute energiatõhusaks renoveerimist.

4.3. Investeering: väikeelamute renoveerimise toetamine

Meetme eesmärk on hoogustada väikeelamute renoveerimist, et suurendada energiatõhusust.

Meetmega toetatakse väikeelamute energiatõhusaks renoveerimist.

4.4. Reform: Energiamaajanduse rohepöörde hoogustamine

Meetme eesmärk on aidata kaasa energiaspektori CO₂ heite vähendamisele.

Meede seisneb energiaspektori riikliku arengukava ajakohastamises ja õigusaktide vastuvõtmises, et kiirendada taastuvenergia tootmiseseadmete rajamist.

4.5. Investeering: Elektri ülekandevõrgu võimsuse suurendamise programm

Meetme eesmärk on võimaldada täiendava taastuvenergiatootmise liitumist ülekandesüsteemiga.

Meede seisneb elektri ülekandevõrgu võimsuse suurendamises.

4.6. Investeering: energiatootmise hoogustamise programm

Meetme eesmärk on luua stiimulid elektri tootmiseks tarbimiskoha läheduses.

Meetmega toetatakse taastuvatest energiaallikatest saadava elektritootmise võrguga liitumisevõimsuse suurendamist.

4.7. Investeering: energiasalvestuse pilootprogramm

Meetme eesmärk on viia Eestis läbi taastuvenergia salvestamise katseprogramm.

Meede seisneb sihttoetustes ettevõtjatele, kes investeerivad soojus- ja elektrisalvestusvõimsuse paigaldamisse.

4.8. Investeering: avamere tuuleparkide arendamise hoogustamine

Meetme eesmärk on võimaldada igasuguse kõrgusega avameretuulikute toimimist Liivi lahel ning Hiiumaal, Saaremaal ja Vormsil.

Meede seisneb lepingute allkirjastamises õhuseireradarite ja passiivradarisüsteemide projekteerimiseks, radarihoonete ehitustöodes ja avameretuulikute kõrguspiirangute eemaldamises.

D.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
63	4.1. Energiatõhustamise soodustamine	Eesmärk	Koostöölepingu sõlmimine, et kehtestada SA Kredex / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja maakondlike arenduskeskuste vahelise koostöö tingimused.	Koostöölepingu sõlmimine SA Kredex / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja maakondlike arenduskeskuste vahel				4. kv	2022	Sõlmitakse SA Kredex / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja maakondlike arenduskeskuste vaheline koostööleping, mille alusel tagab SA Kredex / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, et igas maakondlikus arenduskeskuses tegutseb vähemalt üks koolitatud spetsialist, kes annab renoveerimisalast nõu
65	4.2. Toetus korterelamute renoveerimiseks	Eesmärk	Korterelamute rekonstrueerimistoetuse projektikonkursside väljakuulutamine	Eluaseme rekonstrueerimist oetuse konkursside väljakuulutamine				2. kv	2022	SA Kredex / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus avaldab konkursikutse korterelamute energiatõhususe parandamiseks. Toetus diferentseeritakse piirkonniti kinnisvara väärtuse alusel nii, et piirkondades, kus kinnisvara väärtus on keskmisest madalam, on toetuse määr kõrgem. Toetust antakse renoveerimistöödeks, millega saavutatakse energiatõhususe klassi paranemine vähemalt ühe astme võrra või tervikliku renoveerimise korral vähemalt energiatõhususe klass C. Renoveerimistööd vastavad vähemalt Euroopa Komisjoni soovitusel (EL) 2019/786 sätestatud keskmisele renoveerimise põhjalikkusele, mille puhul primaarenergia sääst on keskmiselt vähemalt 30 %. Tulemusi tõendatakse renoveerimiseelse ja -järgse energiatõhususe sertifikaadiga

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
66	4.2. Toetus korterelamute renoveerimiseks	Siht	Endisest suurema energiatõhususega korterelamud		Korterelamute arv	0	80	2. kv	2026	Vähemalt 80 korterelamu renoveerimise tulemusena saavutatakse keskmiselt vähemalt 30 % suurune primaarenergia sääst. Tulemusi tõendatakse ehitise renoveerimiseelse ja -järgse (arvutatud) energiatõhususe sertifikaadiga
68	4.3. Väikeelamute renoveerimise toetamine	Eesmärk	Renoveerimistoetuse projektikonkursside väljakuulutamine	Projektikonkursside väljakuulutamine				2. kv	2022	SA KredEx / Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus avaldab konkursikutse elamute energiatõhususe parandamiseks. Toetus diferentseeritakse piirkonniti kinnisvara väärtuse alusel nii, et piirkondades, kus kinnisvara väärtus on keskmisest madalam, on toetuse määr kõrgem. Toetust antakse renoveerimistöödeks, millega saavutatakse energiatõhususe klassi paranemine või tervikliku renoveerimise korral vähemalt energiatõhususe klass C. Tulemusi tõendatakse SA KredExi tehtavate renoveerimiseelsete ja -järgsete energiatõhususe arvutustega
69 a.	4.3. Väikeelamute renoveerimise toetamine	Siht	Endisest suurema energiatõhususega väikeelamud		Väikeelamute arv	0	900	1. kv	2026	Renoveeritakse vähemalt 900 väikeelamut ja saavutatakse energiatõhususe suurenemine või tervikliku renoveerimise korral vähemalt energiatõhususe klass C. Tulemusi tõendatakse ehitise renoveerimiseelse ja -järgse (arvutatud) energiatõhususe sertifikaadiga või KredExi tehtavate renoveerimiseelsete ja -järgsete energiatõhususe arvutustega

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
70	4.4. Energiamaajanduse rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Valitsuse otsus investeeringute kohta, mis on vajalikud tuuleparkide riigikaitseliste kõrgusepiirangute tühistamiseks.	Valitsuse otsuse vastuvõtmine.				2. kv	2021	Valitsus võtab vastu otsuse teha vajalikud investeeringud tuuleparkide riigikaitseliste kõrgusepiirangute leevendamiseks
71	4.4. Energiamaajanduse rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Valitsuse otsuse vastuvõtmine, et kiita heaks energiamaajanduse arengukava koostamine ning määrata kindlaks vastutajad ja tähtajad.	Valitsuse otsuse vastuvõtmine.				4. kv	2021	Valitsuse otsus, millega alustatakse ettevalmistust energiamaajanduse arengukava koostamiseks ning määratakse kindlaks vastutajad ja tähtajad, on heaks kiidetud Arengukavas käsitletakse muu hulgas eesmärki suurendada taastuvenergia tootmist ja energiatõhusust ning hoida ja parandada varustuskindluse taset, aga ka põlevkivi kasutamise lõpetamist elektri tootmiseks aastal 2035 ning põlevkivi kasutamise lõpetamist õlitootmiseks aastaks 2040
72	4.4. Energiamaajanduse rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Õigusakti jõustumine	Jõustunud õigusakt				4. kv	2024	Jõustuvad õigusaktid, et kaotada tõkked taastuvenergia tootmis- ja salvestusrajatiste rajamisele näiteks loamenetluste lihtsustamisega

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
73	4.4. Energiamajanduse rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Energiamajanduse arengukava vastuvõtmine valitsuses	Valitsuse vastuvõetud dokument				4. kv	2025	Valitsus võtab vastu energiamajanduse arengukava. Kava sisaldab meetmeid, mis on seotud põlevkivi otsepõletamise kasutamise järkjärgulise lõpetamisega elektri tootmisel aastaks 2035, välja arvatud turuväline põlevkivi võimalikeks strateegilise reservi vajadusteks kõrvalekalde korral varustuskindluse normist. Kava sisaldab meetmeid, mis on seotud põlevkivi kasutamise järkjärgulise lõpetamisega eluruumide kütmisel aastaks 2040. Samuti seatakse sellega sihid elektrienergia tootmisvõimsuse asendamiseks taastuenergia ja muude puhta energia tehnoloogial põhinevate lahendustega
74	4.5 Elektrijaotusvõrgu võimsuse suurendamise programm	Eesmärk	Võrguinvesteeringute kaasrahastamise lepingu allkirjastamine põhivõrguettevõtjaga	Lepingu allkirjastamine põhivõrguettevõtjaga				1. kv	2022	Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ja Elering ASi vahel on sõlmitud elektrivõrguinvesteeringute kaasrahastamise leping. Lepingus sätestatakse oodatavad tulemused ja tähtajad
75	4.5 Elektrijaotusvõrgu võimsuse suurendamise programm	Siht	Täiendav võrguvõimsus		Täiendav võrguvõimsus (MW)	0	310	2. kv	2026	Eesti elektriülekandevõrgu võimsuse suurendamine vähemalt 310 MW võrra

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
76	4.6 Energiatootmise hoogustamise programm	Eesmärk	Projektikonkursi väljakuulutamise tööstusaladel energiatootmise hoogustamiseks	Projektikonkurss on välja kuulutatud				4. kv	2022	Keskonnainvesteeringute keskus kuulutab välja avatud projektikonkursi, et toetada tööstusaladel taastuvatest energiaallikatest elektrit tootvate ettevõtete võrguga liitmise kulusid. Projektikonkursiga nähakse ette valikukriteeriumid ja toetuse andmise tingimused, mis sisaldavad asjakohast välistamisnimekirja, et tagada valitud projektide kooskõla põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01), samuti nõue järgida ELi ja riiklikke keskkonnanalaseid õigusakte
77	4.6 Energiatootmise hoogustamise programm	Siht	Täiendav liitumisvõimsus taastuvelektri tootmiseks		Loodud liitumisvõimsus (MW)	0	28	2. kv	2026	Tööstusaladel toimuva taastuvelektri tootmiseks on loodud vähemalt 28 MW täiendavat liitumisvõimsust vastavalt võrguettevõtja kinnituskirjas näidatule

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
78	4.7. Energiasalvestuse pilootprogramm	Eesmärk	Energiasalvestuse pilootprogrammi projektikonkursi väljakuulutamise	Projektikonkurss on välja kuulutatud				4. kv	2022	Keskonnainvesteeringute keskus kuulutab välja avatud projektikonkursi energiasalvestuse projektide toetamiseks. Projektikonkursiga nähakse ette valikukriteeriumid ja toetuse andmise tingimused, mis sisaldavad asjakohast välistamisnimekirja, et tagada valitud projektide kooskõla põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suunistega (2021/C58/01), samuti nõue järgida ELi ja riiklikke keskkonnanalaseid õigusakte. Valiku- ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumides täpsustatakse, et toetatav tegevus ja/või toetatavad ettevõtted peavad kaasa aitama kliimanetraalsele majandusele, kliimamuutustele vastupanu võimele ja kliimamuutustega kohanemisele, sealhulgas ringmajanduse eesmärkidele
80	4.7. Energiasalvestuse pilootprogramm	Eesmärk	Täiendav soojuste ja elektrienergia salvestusvõimsus	Täiendav energiasalvestusvõimsus				2. kv	2026	Vähemalt 23 600 m³ soojussalvestusmahu ja vähemalt 10 MW elektrisalvestusvõimsuse paigaldamine
80 a.	4.8. Avamere tuuleparkide arendamise edendamine	Eesmärk	Töövõtjate valimine radarisüsteemide ja passiivsete radarisüsteemide rajamiseks ja lepingute allkirjastamine	Allkirjastatud lepingud				4. kv	2024	Õhuseireradari, passiivsete radarisüsteemide ja radarihoonete ehitustööde üksikasjalike projektide lepingud on allkirjastatud
80c	4.8. Avamere tuuleparkide arendamise edendamine	Eesmärk	Avameretuulikute kõrgusepiirangu kaotamine Liivi lahes ning Hiiumaal, Saaremaal ja Vormsil	Teatis				2. kv	2026	Kaitseministeerium on väljastanud teatise, mille kohaselt Liivi lahel ning Hiiumaal, Saaremaal ja Vormsil on kaotatud avameretuulikutele kehtinud kõrguspiirangud

E. KOMPONENT 5. KESTLIK TRANSPORT

Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendiga võetakse käsile transpordisektori CO₂ heide. Komponendi eesmärk on vähendada CO₂ heidet ja soodustada kestlike transpordiliikide kasutuselevõttu.

Komponendi reform ja investeeringud toetavad piiriülest Rail Balticu projekti, mis ühendab kolme Balti riigi pealinna Poola ja ülejäänud liiduga. Komponendi meetmete eesmärk on ühendada Rail Baltic teiste riiklike raudteedega ja muude TEN-T sõlmpunktidega (Tallinna lennujaam ja Vanasadam) ning hõlbustada juurdepääsu kohalikele peatustele jalgsi ja jalgrattaga.

Selle komponendiga reageeritakse riigipõhisele soovitusele keskenduda investeeringutele energiatõhususse ja kestlikku transporti, aidates kaasa majanduse CO₂ heite vähendamisele (2019. ja 2020. aasta riigipõhine soovitus nr 3). Uued meetmed vastavad ka riigipõhisele soovitusele suurendada jõupingutusi transpordisüsteemi kestlikkuse parandamiseks, sealhulgas raudteevõrgu elektrifitseerimise ning kestlikku ja vähem saastavat transporti soodustavate stiimulite suurendamise kaudu (2022. aasta riigipõhine soovitus nr 4).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnanäesmärke.

E.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus

5.1. Reform: ohutu, keskkonnahoidlik, konkurentsivõimeline, vajaduspõhine ja kestlik transpordi- ja energiataristu

Reformi eesmärk on vähendada transpordisektori CO₂ heidet ja soodustada kestlike transpordiliikide kasutuselevõttu.

Meetmega võetakse vastu uus transpordi ja liikuvuse arengukava ning sellega seotud rakenduskava, et vähendada CO₂ heidet ja viia taastuenergia osakaal transpordisektoris 2035. aastaks 24 %ni.

5.2. [välja jäetud]

5.2.a Investeering: Multifunktsionaalne töölaev

Investeeringu eesmärk on tagada veeteede ohutus ja seisukord, mis on vajalik meretranspordi toimimiseks, võimaldada reostusetõrjetoimingute sooritamist ning suurendada suutlikkust viia läbi keskkonnauuringuid.

Investeeringut kasutatakse vähese heitega laeva ehituseks.

5.3.a Investeering: Rail Balticu viaduktide ja terminali ehitamine

Meetme eesmärk on suurendada kestliku liikuvuse osakaalu Eestis ja panustada projekti Rail Baltic, mis ühendab kolme Balti riiki.

Investeeringut kasutatakse nelja viadukti ja ühe tunneli ehitamiseks, samuti Rail Balticu Ülemiste terminali ehitusele kaasaaitamiseks.

Taaste- ja vastupidavusrahastust kantakse osa selle investeeringu kuludest. Investeeringu kuludeks, mida ei kanta taaste- ja vastupidavusrahastust, võidakse toetust saada ka muudest liidu programmidest või rahastamisvahenditest.

5.3.b Investeering: Rapla-Lelle raudteelõigu renoveerimine

Meetme eesmärk on pikendada Eesti kestliku liikuvuse võrgustiku kasutusiga.

Investeeringuga renoveeritakse Rapla ja Lelle vahel juba olemas oleva 23 km pikkuse raudteelõigu pealisehitisi.

5.4 Investeering: Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine

Meetme eesmärk on suurendada kestliku liikuvuse osakaalu Tallinna piirkonnas.

Investeeringut kasutatakse uue trammiliini ehituseks.

5.5 Investeering: kohalike omavalitsuste investeeringud jalgratta- ja jalgteedesse

Meetmete eesmärk on vähendada sõltuvust autodest ja suurendada kestlikku liikuvust piirkondades väljapool kolme suurt linnakeskust (Tallinn, Tartu ja Pärnu).

Investeeringut kasutatakse jalgratta- ja jalgteede ehitustöödeks.

E.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Möödühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
81	5.1 Ohutu, keskkonnahoidlik, konkurentsivõimeline, vajaduspõhine ja kestlik transpordi- ja energiataristu	Eesmärk	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) vastuvõtmine valitsuses	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) vastuvõtmine				1. kv	2022	Vabariigi Valitsus on transpordi ja liikuvuse arengukava aastateks 2021–2035 heaks kiitnud. See hõlmab Tallinna ümbruskonna ühise piletimüügisüsteemi loomist, kohaliku biometaan kasutuselevõttu hõlbustavaid meetmeid, suuremate linnade kestliku ja aktiivse linnaliikuvuse arendamist integreeritud transpordikoridoride põhimõtete vaimus, mitmeliigilise taristu planeerimist, raudtee sõlmjaamade, kiiruse ja ohutuse suurendamist, meretranspordi konkurentsivõime parandamist ja keskkonnahoidlikkuse suurendamist ning selle ühendamist mitmeliigilisse transpordisüsteemi, kiirema ja ohutuma maanteetranspordi arendamist. Kava sisaldab eesmärki vähendada CO₂ heidet 700 000 tonni (ehk 30 %) võrreldes 2018. aasta tasemega ning saavutada 2035. aastaks transpordisektoris tarbitavas energias taastuvenergia osakaal 24 %

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
82	5.1 Ohutu, keskkonnahoidlik, konkurentsivõimeline, vajaduspõhine ja kestlik transpordi- ja energiataristu	Eesmärk	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) keskkonnasõbraliku ja kestliku transpordi arendamise rakendusplaani vastuvõtmine	Rakendusplaani vastuvõtmine				4. kv	2022	Rakendusplaani kiidab heaks transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) juhtkomitee. See hõlmab Tallinna ümbruskonna ühise piletimüügisüsteemi loomist, kohaliku biometaan kasutuselevõttu hõlbustavaid meetmeid, suuremate linnade säästva linnaarengu kavade koostamist integreeritud transpordikoridoride põhimõtete vaimus, mitmeliigilise taristu planeerimist, raudtee sõlmjaamade, kiiruse ja ohutuse suurendamist, meretranspordi konkurentsivõime parandamist ja keskkonnahoidlikkuse suurendamist ning selle ühendamist mitmeliigilisse transpordisüsteemi, kiirema ja ohutuma maanteetranspordi arendamist. Rakendusplaanis sisaldub nõue, et vastutav minister esitab igal aastal valitsusele aruande
84 a.	5.2.a. Multifunktsionaalne töölaev	Eesmärk	Laeva ehitamise lepingu allkirjastamine	Allkirjastatud leping				1. kv	2024	Töövõtja ja Riigilaevastik on multifunktsionaalse töölaeva ehitamise lepingu allkirjastanud. Leping peab sisaldama laeva kasutatava kütuse kirjeldust, mis vastab põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ ja investeeringu kirjelduses sätestatud nõuetele
85 a.	5.2.a. Multifunktsionaalne töölaev	Eesmärk	Multifunktsionaalne töölaev on valmis ehitatud	Valmishitatud laev				2. kv	2026	Ehitatakse multifunktsionaalne töölaev

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
86 a.	5.3.a. Rail Balticu viaduktide ja terminalide ehitamine	Eesmärk	Ehitustööde hankelepingud Rail Balticu viaduktide ehitamiseks	Ehitustööde allkirjastatud hankelepingud				3. kv	2023	Järgmiste Rail Balticu viaduktide kohta on sõlmitud ehitustööde hankeleping: Kangru viadukt, Raudalu viadukt, Raku viadukt, Männiku kergliiklusviadukt ja Männiku kergliiklustunnel
87 a.	5.3.a. Rail Balticu viaduktide ja terminali ehitamine	Eesmärk	Viaduktid on valmis ehitatud ja terminali ehitustööde eest on tehtud väljamakse	Viaduktide üleandmise-vastuvõtmise aktid on välja antud ja väljamaksed on tehtud				2. kv	2026	Kangru viadukti, Raudalu viadukti, Raku viadukti, Männiku kergliiklusviadukti ja Männiku kergliiklustunneli ehituse kohta koostatakse üleandmise-vastuvõtmise akt. Ülemiste terminali ehituseks tehakse vähemalt 8,84 miljoni euro suurune makse. Selle summa hulka ei arvestata muudest liidu programmide või rahastamisvahenditest pärinevaid summasid
88b	5.3.b Rapla-Lelle raudteelõigu renoveerimine	Eesmärk	Raudteelõigu renoveerimine	Üleandmise-vastuvõtmise akt				1. kv	2026	Üleandmise-vastuvõtmise akt 23 km pikkuse Rapla-Lelle raudteelõigu renoveerimise kohta
89	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Eesmärk	Trammiteede ehitusprojekti lõpuleviimine	Projektikavandi heakskiitmine				4. kv	2021	Tallinna linnaplaneerimise ja kommunaalteenuste amet võtab vastu trammitee projektilahenduse
90	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Eesmärk	Ehituslepingu sõlmimine	Trammiliini ehitamiseks sõlmitud ehitusleping				2. kv	2022	Tallinna linnaplaneerimise ja kommunaalteenuste ameti ning töövõtja vahel on sõlmitud ehitusleping Gonsiori tänava ja Põhja Puistee vahelise trammiliini ehitamiseks
91	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Eesmärk	Uus trammiliin	Uus trammiliin toimib				4. kv	2025	Uus 2 500 m pikkune lõik trammiliini toimib (kinnituseks on kasutuselevõtuluba)

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Möödühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
92	5.5. Kohalike omavalitsuste investeeringud jalgratta- ja jalgteedesse	Eesmärk	Konkursikutse	Konkursikutset puudutava teate avaldamine				4. kv	2022	Omavalitsuste jaoks on välja kuulutatud avatud projektikonkurss toetuse saamiseks jalgratta- ja jalgteede rajamiseks
93	5.5. Kohalike omavalitsuste investeeringud jalgratta- ja jalgteedesse	Siht	Jalgratta- ja jalgteede ehitustööd on üle antud		Ehitustööd	0	18	4. kv	2025	Üle antakse vähemalt 18 jalgratta- ja jalgteede ehitust

F. KOMPONENT 6. TERVIS JA SOTSIAALKAITSE

Eesti taaste- ja vastupidavuskava selle komponendiga võetakse käsile tervishoiusüsteemi vastupidavus ja juurdepääs tervishoiusüsteemile, sotsiaalse turvavõrgu piisavus, juurdepääs sotsiaalteenustele ja noorte töötus. Komponendi raames on ette nähtud järgmine: tegeleda tööjõupuudusega tervishoiusektoris, tõhustada esmatasandi arstiabi ja haiglaravi, laiendada suure töötusega perioodidel töötuskindlustushüvitise kestvust, parandada juurdepääsu sotsiaalteenustele, tegeleda noorte töötuse probleemiga ja vähendada soolist palgalõhet.

Selle komponendiga reageeritakse järgmistele riigipõhiste soovitustele: parandada tervishoiusüsteemi juurdepääsetavust ja vastupidavust, sealhulgas võttes meetmeid tervishoiutöötajate nappuse leevendamiseks, tugevdades esmatasandi arstiabi ja tagades elutähtsate meditsiinitoodetega varustatuse (2020. aasta riigipõhine soovitus nr 1), parandada sotsiaalselt turvavõrku ning juurdepääsu integreeritud sotsiaalteenustele (2019. aasta riigipõhine soovitus nr 2, 2020. aasta riigipõhine soovitus nr 2 ja 2022. aasta riigipõhine soovitus nr 3) ning vähendada soolist palgalõhet, sealhulgas palkade läbipaistvuse suurendamise kaudu (2019. aasta riigipõhine soovitus nr 2).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnamäärke.

F.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus

6.1. Reform: Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine

Reformi eesmärk on toetada Eesti tervishoiusüsteemi vastupidavust, sealhulgas suutlikkust tulla toime kriisidega, tagades inimestele nii kvaliteetsete integreeritud tervishoiuteenuste kättesaadavuse terves Eestis.

Meede hõlmab reforme, et:

- a. konsolideerida haiglavõrk;
- b. kirjeldada tervishoiuteenuste osutamist eri tervishoiusektorites;
- c. motiveerida arste, õdesid ja proviisorid töötama äärealadel;
- d. seada prioriteediks vastuvõtt meditsiinierialadel, kus inimesi kõige enam napib.

6.2. [välja jäetud]

6.2.a Investeering: TERVIKUMi rajamine

Investeeringu eesmärk on aidata kaasa tervishoiuteenuste paremale kättesaadavusele ning integreeritud tervishoiu ja sotsiaalhoolekande pakkumisele.

Investeeringut kasutatakse uue tervishoiukeskuse ehituseks Viljandisse.

6.3. Reform: tervishoiu esmatasandi tõhustamine

Reformi eesmärk on tagada üldarstiabi kättesaadavus, parandada ravi järjepidevust ning muuta süsteem paindlikumaks ja inimkeskemaks. Meede koosneb kolmest osameetmest. Esiteks laiendati 30. septembril 2020 eriarstiabiteenuste kättesaadavuse parandamiseks esmatasandi tervishoiu e-konsultatsioonide kasutamist, võimaldades eriarstidel patsiente nõustada, ilma et oleks vaja silmast silma kohtuda. Teiseks jõustusi tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamiseks 31. märtsil 2021 õigusaktid, millega nähti ette perearstidele makstavate toetuste suurendamine ning üldarstiabi rahastusmudeli muutmine viisil, mis soosiks perearstide töötamist esmatasandi tervisekeskustes.

Kolmandaks on kavas muuta tervishoiuteenuste korraldamise seadust, et parandada patsientide nimistute teenindamist, tagades esmatasandi arstiabi järjepidevuse ja laiendades meditsiiniõdedele õiguse patsientidele ravimeid välja kirjutada.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. märtsiks 2023.

6.4. Reform: e-tervise valitsemisraamistiku uuendamine

Reformi eesmärk on uuendada e-tervise valitsemisraamistikku, et see vastaks senisest paremini tervishoiusüsteemi vajadustele ning oleks tagatud jätkusuutlikku tervishoiusüsteemi toetavate digilahenduste areng Eestis. Reform seisneb praeguse tervishoiusüsteemi IKT-valitsemismudeli läbivaatamises ja uue tulevikku vaatava e-tervise valitsemismudeli väljatöötamises, tagades partnerite ühise arusaama rollide ja vastutuse jaotusest e-tervises.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2023.

6.5. [välja jäetud]

6.6. Investeering: tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks

Investeeringu eesmärk on aidata noortel tööd leida.

Meede seisneb uuendatud kava „Minu esimene töökoht“ puudutavates õigusaktides, toetuses tööturuga seotud meetmetes osalemiseks ja noortegarantii tõhustatud tegevuskavas.

6.7. Reform: töötuskindlustushüvitise kestuse pikendamine

Reformi eesmärk on võtta käsile pikka aega muret valmistanud sotsiaalse turvavõrgu piisavuse küsimus. Reform seisneb selles, et luuakse asjakohane mehhanism, mille abil pikendada töötuskindlustushüvitise kestust 60 päeva võrra, kui registreeritud töötuse tase ületab inflatsiooni/palgakasvu mitte kiirendavat töötuse taset (NAIRU/NAWRU) märkimisväärsel määral. Pikendamise mehhanism ja märkimisväärne määr, mis ei tohi olla rohkem kui 2 %, määratakse kindlaks dialoogis sotsiaalpartneritega. Meetme eesmärk on aidata inimestel elada rasketes tööturutingimustes üle pikem töötuse periood.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 30. juuniks 2023.

6.8. Reform: pikaajaline hooldus

Reformi eesmärk on toetada pikaajalise hoolduse pakkumist.

Reform seisneb õigusaktide muudatustes, et määratleda mõiste „pikaajaline hooldus“ ning näha ette suurema hooldusvajadusega lastele mõeldud teenuste ajakohastamine ja integreerimine, ning integreeritud sotsiaal- ja tervishoiuteenuste tegevuskavas.

6.9. Reform: soolise palgalõhe vähendamine

Reformi eesmärk on vähendada soolist palgalõhet. Reform seisneb heaolu arengukava 2023–2030 vastuvõtmises, selle rakendamises ja digitaalse soolise palgalõhe töövahendi käikulaskmises. Heaolu arengukava võetakse vastu 31. märtsiks 2024 ning selles sätestatakse strateegilised eesmärgid vähendada sotsiaalset ebavõrdsust ja vaesust, tagades soolise võrdõiguslikkuse ja suurema sotsiaalse kaasatuse ning edendades vähemusrühmadesse kuuluvate isikute võrdset kohtlemist. Heaolu arengukavas nähakse ette meetmed, millega vähendada soolist palgalõhet, suurendades tasustamise läbipaistvust, vähendades soostereotüüpide levikut ja negatiivset mõju naiste ja meeste eludele ja otsustele, sealhulgas haridus- ja karjäärivalikutes ja hoolduskoormuse kandmisel, ning toetades soolise võrdõiguslikkuse seaduse tulemuslikumat rakendamist. 31. märtsiks 2024 lastakse käiku digitaalne soolise palgalõhe töövahend, mis võimaldab tööandjatel lihtsal ja hõlpsal viisil saada ja analüüsida andmeid ja teavet, mis käsitlevad soolist palgalõhet ja selle eeldatavaid põhjuseid nende

organisatsioonis, aidates neil teha teadlikke valikuid ja võtta tulemuslikke meetmeid võrdse töötasu põhimõtte rakendamiseks ja palgalõhe vähendamiseks.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. märtsiks 2024.

F.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
94	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Haiglavõrgu arendamise teekaarti käsitleva valitsuse korralduse jõustumine	Valitsuse korralduse jõustumine				4. kv	2024	Jõustunud on valitsuse korraldus, milles on esitatud järgmine: piirkondliku, kesktasandi ja kohaliku tasandi haiglate ning taastusravihaiglate loetelu, et tagada tervishoiuteenuste võrdne kättesaadavus; haiglavõrgu konsolideerimise eesmärgid ja selleks võetavad meetmed; investeeringud, mida on vaja haiglate loetellu kuuluvate haiglate ehitamiseks ja renoveerimiseks
95	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervishoiutöötajate nappuse leevendamise strateegilise raamistiku heakskiitmine	Tervise- ja tööministri heakskiit tervishoiutöötajate nappuse leevendamise strateegilisele raamistikule				4. kv	2022	Tervishoiutöötajate nappuse leevendamise strateegilises raamistikus esitatakse: - tervishoiuteenuste korraldamise meetmed eri tervishoiusektorites, eelkõige eriarstiabi vallas; - füüsiliste ja inimressursside jaotus, millega tagada tervishoiuteenuste osutamine riigi kogu territooriumil; - rahastamis-, valitsemis- ja teabevahetusmehhanismid, mille abil tagada strateegia tulemuslikkus kogu riigis

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
96	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervise- ja tööministri käskkirjade jõustumine, millega muudetakse arstide ja proviisorite kulude hüvitamise süsteemi.	Tervise- ja tööministri käskkirjade jõustumine				1. kv	2023	Jõustub tervise- ja tööministri käskkiri, millega parandatakse arstide ja proviisorite kulude hüvitamise süsteemi, et motiveerida tervishoiutöötajaid töötama äärealadel
96 a.	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervise- ja tööministri käskkirja ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatuse jõustumine, et luua õdede kulude hüvitamise süsteem.	Tervise- ja tööministri käskkirja ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatuse jõustumine				2. kv	2024	Jõustub tervise- ja tööministri käskkiri ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatus, millega luuakse õdede kulude hüvitamise süsteem, et motiveerida neid töötama äärealadel. See hüvitamissüsteem hõlmab üldõdesid ja eriõdesid esmatasandi tervishoius ja haiglates
97	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Siht	Vastuvõtt õenduse erialale		Õenduse erialale vastu võetud inimeste arvu suurenemine protsentides	0	5	4. kv	2023	Õenduse erialale vastu võetud inimeste arv on suurenenud 2020. aastaga võrreldes 5 %
98	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Jõustub ministri määrus vastuvõtu kohta meditsiinierialadel, kus inimesi kõige enam napib	Ministri määruse jõustumine				2. kv	2026	Jõustub ministri määrus, millega kehtestatakse nõuded seada prioriteediks vastuvõtt meditsiinierialadel, kus inimesi kõige enam napib. Prioriteeti rakendatakse sotsiaalministeeriumi ja Tartu Ülikooli vahelise kokkuleppega

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
99 a.	6.2.a. TERVIKUMi ehitamine	Eesmärk	TERVIKUMi ehituslepingu allkirjastamine	Lepingu allkirjastamine				2. kv	2023	Riigi Kinnisvara AS (Viljandi Haigla esindaja) ja töövõtja on allkirjastanud TERVIKUMi ehituslepingu, mis hõlmab hoone tehnosüsteeme, sealhulgas tehnilisi seadmeid kütte, jahutuse, ventilatsiooni, sooja vee, valgustuse ja elektri tootmise jaoks, mõõtmist, seire- ja juhtimissüsteeme ning sisetöid
100 a.	6.2.a. TERVIKUMi ehitamine	Eesmärk	Valminud TERVIKUM	Valminud TERVIKUM				4. kv	2025	Ehitatakse TERVIKUM, mis koosneb üldhaiglast ja tervisekeskusest
106	6.3. Tervishoiu esmatasandi tõhustamine	Eesmärk	Eesti haigekassa tervishoiuteenuste loetelu eriarstiabile juurdepääsu osa muutva valitsuse akti jõustumine.	Valitsuse akti muudatuste jõustumine				3. kv	2020	Jõustunud on õigusakti muudatused, millega parandada eriarstiabi teenuste kättesaadavust, ning esmatasandi tervishoiu e-konsultatsioonide kasutamist, võimaldades eriarstidel patsiente nõustada, ilma et oleks vaja silmast silma kohtuda
107	6.3. Tervishoiu esmatasandi tõhustamine	Eesmärk	Jõustuvad valitsuse akti muudatused, millega muudetakse Eesti haigekassa tervishoiuteenuste loetelu perearstide kulusid ja teenuseid käsitlevat osa.	Valitsuse akti muudatuste jõustumine				1. kv	2021	Jõustuvad seadusemuudatused, millega nähakse ette perearstide püsikulude ja -teenuste rahastamine, et eraldada rohkem vahendeid esmatasandi meditsiinipraksistele väljaspool suurlinnapiirkondi, sealhulgas äärealadel, ning suurendatakse patsientide juurdepääsu diagnostika- ja sõeluuringuteenustele
108	6.3. Tervishoiu esmatasandi tõhustamine	Eesmärk	Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatuste jõustumine	Seaduse jõustumist näitav säte				1. kv	2023	Jõustuvad tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatused, millega parandatakse patsientide nimistute teenindamist, tagatakse esmatasandi arstiabi järjepidevus ja laiendatakse meditsiinide õigusi patsientidele ravimeid välja kirjutada

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Möötühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
109	6.4. E-tervise valitsemisraamistiku uuendamine	Eesmärk	E-tervise valitsemisraamistiku ja selle rakenduskava heakskiitmine	E-tervise valitsemisraamistiku ja selle rakenduskava ettepanekute heakskiitmine „Eesti tervise IKT juhtimisraamistiku“ juhtkomitees				2. kv	2023	E-tervise valitsemisraamistikku ja rakendusplaani käsitleva ettepaneku heakskiitmine, et ajakohastada e-tervise valitsemisraamistikku ja e-tervishoiuteenuste arendamise koordineerimist
113	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Eesmärk	Jõustub tervise- ja tööministri käskkiri, millega tõhustatakse kava „Minu esimene töökoht“	Tervise- ja tööministri käskkirja jõustumine				1. kv	2022	Jõustub tervise- ja tööministri käskkiri, milles määratakse kindlaks meetme omadused ja selle rakendamise tingimused, sealhulgas rahastamine ja sihtrühm. Meetme eesmärk on võimaldada töökogemusega või vähese töökogemusega noortel saada töökogemusi ja parandada oma oskusi tööturul edukaks osalemiseks
114	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Eesmärk	Noortegarantii tegevuskava	Noortegarantii tõhustatud tegevuskava vastuvõtmine valitsuses				2. kv	2022	Valitsus võtab vastu muudetud noortegarantii tegevuskava, et toetada noorte tööhõivet. Tegevuskavas on: - esitatud meetmed oskuste parandamiseks; - määratletud meetmed noorte töötuse ennetamiseks ja käsitlemiseks, sealhulgas teavitustegevuseks ja NEET-olukorra vältimiseks; - määratletud peamised osalised ning nende roll noorte töötuse ennetamisel ja sellega võitlemisel
115	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Siht	Tööturuga seotud meetmetega hõlmatud noorte arv		Osalejate arv	0	3 178	4. kv	2025	Tööturuga seotud meetmetesse on kaasatud vähemalt 3 178 noort vanuses 15–29 (neist vähemalt 2 000 kava „Minu esimene töökoht“ raames)

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
116	6.7. Töötuskindlustushüvitiste kestuse pikendamine	Eesmärk	Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning töötuskindlustuse seaduse muudatuste jõustumine	Seadusemuudatuste jõustumine				2. kv	2023	Seadusemuudatuste jõustumine, et näha ette püsiv mehhanism töötuskindlustushüvitiste kestuse pikendamiseks 60 päeva võrra, eelkõige juhul, kui registreeritud töötuse tase ületab inflatsiooni/palgakasvu mitte kiirendavat töötuse taset märkimisväärsel määral. Pikendamise mehhanism ja märkimisväärtus määr, mis ei tohi olla rohkem kui 2 %, määratakse kindlaks dialoogis sotsiaalpartneritega
117	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Sotsiaalhoolekande seaduse muudatuste jõustumine	Seadusemuudatuste jõustumine				2. kv	2022	Jõustuvad sotsiaalhoolekande seaduse muudatused, millega määratletakse pikaajalise hoolduse mõiste ning kohustatakse kohaliku tasandi ametiasutusi järgima põhimõtet, et inimene peab saama elada võimalikult kaua oma kodus oma tavalises keskkonnas, nii et talle on kättesaadavad piisavad kvaliteetsed teenused
118	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Integreeritud sotsiaal- ja tervishoiuteenuste osutamise tegevuskava	Tegevuskava vastuvõtmine				4. kv	2022	Sotsiaalministeerium võtab vastu tegevuskava, milles nähakse ette hoolduse integreerimise mudel, mida rakendada üle terve Eesti, ning määratakse kindlaks süsteemi finantseerimise mudelis osalejate rollid ja vastutus

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
120	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Suurema hooldusvajadusega laste toetussüsteemi parandamist käsitlevate seadusemuudatuste jõustumine	Seadusemuudatuste jõustumine				1. kv	2025	Jõustub õigusakt, millega nähakse ette suurema hooldusvajadusega lastele mõeldud teenuste ajakohastamine ja integreerimine. Eelkõige on kavas järgmine: – hoolduskoormusega perekondade toetamiseks integreeritakse tervise-, haridus-, sotsiaalkaitse- ja tööhõiveteenused; – praegust toetussüsteemi lihtsustatakse ja hooldusvajaduste ja hooldusvajaduste hindamine muudetakse põhjalikumaks
121	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Heaolu arengukava (2023–2030) vastuvõtmine valitsuses	Heaolu arengukava vastuvõtmine				1. kv	2024	Kavas kirjeldatakse meetmeid, millega vähendada soolist palgalõhet
122	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Digitaalne soolise palgalõhe töövahend	Soolise palgalõhe töövahendi prototüübi väljatöötamine				4. kv	2022	Välja töötatakse soolise palgalõhe töövahendi prototüüp, et anda tööandjate käsutusse andmed ja teave soolise palgalõhe kohta nende organisatsioonis ja selle võimalike põhjuste kohta ning aidata nii teha teadlikke otsuseid ja võtta tulemuslikke meetmeid, et rakendada võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtet ja vähendada soolist palgalõhet

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
123	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Digitaalne soolise palgalõhe töövahend	Soolise palgalõhe digitaalse töövahendi kasutuselevõtt				1. kv	2024	Tööandjatele tehakse kättesaadavaks soolise palgalõhe töövahend, et anda tööandjate käsutusse andmed ja teave soolise palgalõhe kohta nende organisatsioonis ja selle võimalike põhjuste kohta ning aidata nii teha teadlikke otsuseid ja võtta tulemuslikke meetmeid, et rakendada võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtet ja vähendada soolist palgalõhet

G. AUDIT JA KONTROLL

G.1. TAGASTAMATU RAHALISE TOETUSEGA SEOTUD REFORMIDE JA INVESTEERINGUTE KIRJELDUS

Reformi eesmärk on kehtestada õigusraamistik taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks ja järelvalveks. Selles määratakse kindlaks asjaomaste avaliku sektori asutuste roll taastekava rakendamisel ja see, kuidas need asutused oma ülesandeid täidavad.

Reformi rakendamine viiakse lõpule 31. detsembriks 2021.

G.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
124	Taastekava rakendamine ja järelevalve	Eesmärk	Jõustub valitsuse määrus, millega on kehtestatud õigusraamistik Eesti taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks ja järelevalveks	Valitsuse määruse jõustumine				4. kv	2021	Enne, kui esitatakse esimene maksetaotlus, on jõustunud määrus, millega kehtestatakse õigusraamistik Eesti taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks ja järelevalveks. Määruses määratakse kindlaks vähemalt Eesti taaste- ja vastupidavuskava rakendamises osalevad asutused ja nende ülesanded, sealhulgas rahandusministeeriumi, valdkondlike ministeeriumide ja Riigi Tugiteenuste Keskuse ülesanded

H. KOMPONENT 8. REPowerEU

REPowerEU peatükis käsitletakse sõltuvuse vähendamist fossiilkütustest. Komponenti eesmärk on hõlbustada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu; hõlbustada valitud majandussektorite CO₂ heite vähendamist; suurendada elektri jaotusvõrgu võimsust; edendada kestliku biometaani kasutuselevõttu ja kiirendada taastuvate energiaallikate integreerimist.

REPowerEU peatükiga reageeritakse riigipõhiste soovitustele vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest ja kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, sealhulgas lubade andmise menetluste edasise lihtsustamise abil ja tugevdades riigisisest elektrivõrku (2022. aasta riigipõhine soovitus nr 4).

Lähtudes meetmete kirjeldusest taaste- ja vastupidavuskavas ja võttes arvesse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste suuniste (2021/C58/01) kohaseid leevendavaid samme, mis kavas on sätestatud, võib eeldada, et ükski selle komponendi meede ei kahjusta määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt keskkonnamääruse.

Sõltuvust fossiilkütustest on kavas vähendada järgmiste meetmetega: meede, millega hõlbustatakse taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, meede, millega suurendatakse taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu elektri jaotusvõrgule, ning meede kestliku biometaani tootmise ja kasutuselevõtu suurendamiseks. Taastuvate energiaallikate osakaalu suurendamise mõju on piiriülene ja hõlmab mitut riiki (eelkõige Läänemere piirkonda ja Soomet), kuna see aitab kindlustada energiavarustust liidus tervikuna. Kui vähendada sõltuvust imporditud fossiilkütustest, on sellel Euroopa tasandi lisaväärtus, kuna nii vabastatakse praeguses maagaasi tarnepiirangute olukorras täiendavat tarnemahtu teistele liikmesriikidele, kes ei ole veel suutnud vähendada oma sõltuvust fossiilkütustest.

H.1. Tagastamatu rahalise toetusega seotud reformide ja investeeringute kirjeldus

8.1 Reform: taastuvate energiaallikate arendamise hõlbustamine

Reformi eesmärk on hõlbustada taastuvate energiaallikate, eriti tuuleenergia arendamist.

Reform seisneb tuuleenergiaprojektide planeerimise, lubade ja keskkonnamõju hindamise menetluste lihtsustamisele suunatud seadusemuudatuste jõustumises, tuuleenergia eelisarendusalade kehtestamises ja toetuses kohalikele omavalitsustele, et parandada haldusmenetlusi (sealhulgas lubade andmist) tuuleenergia arendamisel.

8.2. Investeering: programm taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu parandamiseks elektri jaotusvõrgule

Investeeringu eesmärk on hõlbustada taastuvatest energiaallikatest saadava elektri kasutamist/arendamist.

Investeeringut kasutatakse elektrivõrgu töödeks eesmärgiga suurendada selle võimsust.

8.3. Investeering: Kestliku biogaasi ja biometaani tootmisvõimsuse ja kasutuselevõtu suurendamine

Meetme eesmärk on edendada kestliku biogaasi ja kestliku biometaani kasutuselevõttu ja kiirendada taastuvate energiaallikate integreerimist.

Investeering hõlmab tegevuskava kestliku biogaasi ja kestliku biometaani tootmise ja kasutamise suurendamiseks ning kestliku biometaani tootmisvõimsuse suurendamist

H.2. Tagastamatu rahalise toetuse eesmärgid, sihid, näitajad ning seire ja rakendamise ajakava

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
125	8.1 Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Kuulutatakse välja projektikonkurss, et toetada kohalikke omavalitsusi	Projektikonkursi väljakuulutamine				3. kv	2023	Avaldatakse projektikonkurss, mille alusel saavad kohalikud omavalitsused palgata eksperte ja hankida teenuseid, mille abil parandada tuuleenergia arendamise haldusmenetlusi, sealhulgas lubade andmist
126	8.1 Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Jõustatakse asjaomaste õigusaktide muudatused, millega ühtlustatakse lubade andmist, planeerimist ja keskkonnamõju hindamist.	Muudatuste jõustumine				2. kv	2024	Jõustuvad seadusemuudatused, mille abil lihtsustada tuuleenergeetika projektide lubade andmist, kavandamist ja keskkonnamõju hindamist. Selleks tuleb vajalikul määral muuta järgmisi seadusi: ehitusseadustik, veeseadus, planeerimisseadus, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus, keskkonnatasude seadus ja metsaseadus
127	8.1 Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Valitsuse otsus, millega määratakse kindlaks tuuleenergia prioriteetsed arendusalad	Valitsuse vastuvõetud otsus				3. kv	2024	Valitsus võtab vastu otsuse, millega kehtestatakse eelisarendusalad tuuleenergia arendamiseks. Valitsus võtab otsuse vastu tehnilise aruande põhjal
128	8.1 Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Siht	Toetus kohalikele omavalitsustele		Toetust saanud kohalike omavalitsuste arv	0	20	1. kv	2025	Eesmärgi 125 kohase projektikonkursi tulemusena või kasutades tsentraliseeritud hankeid on 20 kohalikku omavalitsust saanud toetust, et lihtsustada haldusmenetlusi (sealhulgas lubade andmist) tuuleenergia arendamisel

Järjekorra number	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi	Kvalitatiivsed näitajad (eesmärkide puhul)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtide puhul)			Lõpuleviimise soovituslik ajakava		Iga eesmärgi ja sihi kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	
129	8.2. Programm taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu parandamiseks elektrienergia tootmisvõrgule	Eesmärk	Elektrienergia tootmisvõrgu tööde kaasrahastamise lepingu allkirjastamine	Allkirjastatud leping				1. kv	2024	Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning Elering ASi vahel tuleb allkirjastada elektrienergia tootmisvõrgu tööde kaasrahastamise leping, millega suurendada elektrienergia tootmisvõrgu võimsust 160 MW võrra
130	8.2. Programm taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu parandamiseks elektrienergia tootmisvõrgule	Siht	Olemas on 160 MW täiendavat võimsust		Täiendava võimsuse MW arv	0	160	1. kv	2026	Elektrienergia tootmisvõrgu tööde tulemusena peab elektrienergia tootmisvõrgu võimsus suurenema 160 MW võrra
131	8.3 Kestliku biogaasi ja biometaani tootmisvõimsuse ja kasutuselevõtu suurendamine	Eesmärk	Konkursikutse biometaani kasutuselevõtu hoogustamiseks	Konkursikutse on avaldatud				2. kv	2024	Projektikonkursi väljakuulutamise kestliku biometaani kasutuselevõtu hoogustamiseks kooskõlas taastuvenergia direktiiviga (RED II). Konkursikutse valikukriteeriumide hulgas on investeeringu kirjelduses esitatud nõue
133	8.3 Kestliku biogaasi ja biometaani tootmisvõimsuse ja kasutuselevõtu suurendamine	Eesmärk	Biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutuselevõtu tegevuskava	Heakskiidetud kava				2. kv	2025	Kliimaminister ning regionaal- ja põllumajandusminister kiidavad heaks kestliku biogaasi ja kestliku biometaani tootmise ja kasutamise tegevuskava
134	8.3 Kestliku biogaasi ja biometaani tootmisvõimsuse ja kasutuselevõtu suurendamine	Siht	Uute biometaani tootmisüksuste rajamine		Kestliku biometaani tootmisvõimsuse suurenemine kuupmeetrites	0	4 000 000	2. kv	2026	Kestliku biometaani tootmisvõimsus peab toetuskava tulemusel suurenema vähemalt 4 000 000 kuupmeetri võrra (seda näitavad projekti rakendamise lõpparuanded)

2. Taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu

Eesti muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki hinnanguline kogukulu on 953 380 000 eurot.

REPowerEU peatüki hinnanguline kogukulu on 90 040 000 eurot. Täpsemalt on määruse (EL) 2023/435 artikli 21c lõike 3 punktis a osutatud meetmete hinnanguline kogumaksumus 0 eurot ning REPowerEU peatükis sätestatud muude meetmetega seotud kulud 90 040 000 eurot.

2. JAGU. RAHALINE TOETUS

1. Rahaline toetus

Artikli 2 lõikes 2 osutatud osamaksed korraldatakse järgmiselt.

Esimene osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
23	2.1. ettevõtete rohepööre	Eesmärk	Rohepöördede rakkerühma loomine rohepöördede rakendamiseks ja seireks
28	2.3. Rohetehnoloogia arendusprogramm	Eesmärk	Arendusprogrammi kavandamise ja koostamise töörühma moodustamine
37	2.6. Rohefond	Eesmärk	Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning SmartCapi vahelise lepingu allkirjastamine
38	2.6. Rohefond	Eesmärk	Investeeringupoliitika dokumendi vastuvõtmine SmartCapi poolt
44	3.1. andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine	Eesmärk	Andmehaldusmeeskonna moodustamine statistikaametis, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumis ning Riigi Infosüsteemi Ametis
70	4.4. Energiamaajanduse rohepöördede hoogustamine	Eesmärk	Valitsuse otsus investeeringute kohta, mis on vajalikud tuuleparkide riigikaitseliste kõrgusepiirangute tühistamiseks
71	4.4. Energiamaajanduse rohepöördede hoogustamine	Eesmärk	Valitsuse otsuse vastuvõtmine, et kiita heaks energiamaajanduse arengukava koostamine ning määrata kindlaks vastutajad ja tähtajad
74	4.5. Elektri ülekandevõrgu võimsuse suurendamise programm	Eesmärk	Võrguinvesteeringute kaasrahastamise lepingu allkirjastamine põhivõrguettevõtjaga
81	5.1. Ohutu, keskkonnahoidlik, konkurentsivõimeline, vajaduspõhine ja kestlik transpordi- ja energiataristu	Eesmärk	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) vastuvõtmine valitsuses
89	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Eesmärk	Trammiteede ehitusprojekti lõpuleviimine
106	6.3. tervishoiu esmatasandi tõhustamine	Eesmärk	Eesti haigekassa tervishoiuteenuste loetelu eriarstiabile juurdepääsu osa muutva valitsuse akti jõustumine
107	6.3. tervishoiu esmatasandi tõhustamine	Eesmärk	Jõustuvad valitsuse akti muudatused, millega muudetakse Eesti haigekassa tervishoiuteenuste loetelu perearstide kulusid ja teenuseid käsitlevat osa
113	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Eesmärk	Jõustub tervise- ja tööministri käskkiri, millega tõhustatakse kava „Minu esimene töökoht“
124	Audit ja kontroll	Eesmärk	Jõustub valitsuse määrus, millega on kehtestatud õigusraamistik Eesti taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks ja järelevalveks

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
		Osamakse summa	142 977 720 eurot

Teine osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
1	1.1. Ettevõtete digipööre	Eesmärk	Projektikonkursi ettevalmistamine koos hindamiskriteeriumide ja toetuse andmise tingimustega
11	1.4. oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Eesmärk	Digioskuste arendamise toetamiseks ette nähtud tingimusi sisaldavate teiseste õigusaktide jõustumine
16	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel	Eesmärk	Strateegiate väljatöötamise ettevalmistamine
19	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel	Eesmärk	Ettevalmistav analüüs ettevõtluskeskuste sisustuse ja asukoha kindlaksmääramiseks
21	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel	Eesmärk	Löögirühmade loomine ja sihtkohtade valimine ülemaailmsete digilähetuste jaoks
25	2.2. Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks	Eesmärk	Roheoskuste arendamise toetamiseks ette nähtud tingimusi sisaldavate teiseste õigusaktide jõustumine
32	2.4. Tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine	Eesmärk	Jõustub ministri käskkiri, milles on kindlaks määratud toetuse andmise tingimused
34	2.5. Ressursitõhus rohetehnoloogia	Eesmärk	Konkursikutse avaldamine
51	3.4. programm #bürokratt (riiklik virtuaalassistent)	Siht	Juurdepääs digitaalsetele avalikele teenustele virtuaalassistenti platvormi kaudu
54	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Eesmärk	Keskselt osutatud / jagatud IT-baasteenuste väljaarendamine
65	4.2. Toetus korterelamute renoveerimiseks	Eesmärk	Korterelamute rekonstrueerimistoetuse projektikonkursside väljakuulutamine
68	4.3. Väikeelamute renoveerimise toetamine	Eesmärk	Renoveerimistoetuse projektikonkursside väljakuulutamine
90	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Eesmärk	Ehituslepingu sõlmimine
114	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Eesmärk	Noortegarantii tegevuskava
117	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Sotsiaalhoolekande seaduse muudatuste jõustumine
		Osamakse summa	142 977 720 eurot

Kolmas osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
7	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Siht	Elektroonilise kaubaveoteabe (eFTI) platvormide arendamine
24	2.1. ettevõtete rohepööre	Eesmärk	Ringmajanduse tegevuskava vastuvõtmine rohepöörde rakkerühmas

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
41	2.7. Tingimuste ja võimaluste loomine taastuvallikatest toodetud rohelise vesiniku tehnoloogia kasutuselevõtuks	Eesmärk	Jõustub ministri käskkiri, milles on kindlaks määratud toetuse andmise tingimused
47	3.2. Eraisikute sündmusteenuste väljaarendamine	Siht	Eraisikute elusündmusteenuste ja/või etteaimavate teenuste käivitamine
49	3.3. Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava väljaarendamine	Siht	Ärisündmustel põhinevate teenuste ja digivärava rakendamisele kaasa aitavate IT-arenduste kasutuselevõtt
63	4.1. Energiatõhustamise soodustamine	Eesmärk	Koostöölepingu sõlmimine, et kehtestada SA Kredex / Ettevõtjate Arendamise Sihtasutuse ja maakondlike arenduskeskuste vahelise koostöö tingimused
76	4.6. energiatootmise hoogustamise programm	Eesmärk	Projektikonkursi väljakuulutamine tööstusaladel energiatootmise hoogustamiseks
78	4.7. Energiasalvestuse pilootprogramm	Eesmärk	Energiasalvestuse pilootprogrammi projektikonkursi väljakuulutamine
82	5.1. Ohutu, keskkonnahoidlik, konkurentsivõimeline, vajaduspõhine ja kestlik transpordi- ja energiataristu	Eesmärk	Transpordi ja liikuvuse arengukava (2021–2035) keskkonnasõbraliku ja kestliku transpordi arendamise rakendusplaani vastuvõtmine
92	5.5. Kohalike omavalitsuste investeeringud jalgratta- ja jalgteedesse	Eesmärk	Konkursikutse
95	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervishoiutöötajate nappuse leevendamise strateegilise raamistiku heakskiitmine
96	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Jõustub tervise- ja tööministri käskkiri, millega muudetakse arstide ja proviisorite kulude hüvitamise süsteemi
99 a.	6.2.a. TERVIKUMi ehitamine	Eesmärk	TERVIKUMi ehituslepingu allkirjastamine
108	6.3. tervishoiu esmatasandi tõhustamine	Eesmärk	Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatuste jõustumine
109	6.4. E-tervise valitsemisraamistiku uuendamine	Eesmärk	E-tervise valitsemisraamistiku ja selle rakenduskava heakskiitmine
116	6.7. töötuskindlustushüvitise kestuse pikendamine	Eesmärk	Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning töötuskindlustuse seaduse muudatuste jõustumine
118	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Integreeritud sotsiaal- ja tervishoiuteenuste osutamise tegevuskava
122	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Digitaalne soolise palgalõhe töövahend
		Osamakse summa	142 977 720 eurot

Neljas osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
2	1.1. Ettevõtete digipööre	Siht	Toetuste määramine

Järjekorranumber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
12	1.4. oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Koolitustele registreerumine
17	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel	Eesmärk	Uuringute tellimine
29	2.3. Rohetehnoloogia arendusprogramm	Eesmärk	Rohetehnoloogia arendusprogrammi käivitamine
35	2.5. Ressursitõhus rohetehnoloogia	Siht	Projektikonkursi tulemusel toetuse saanud projektide arv
43 a.	2.8. Energiavarustuskindluse investeeringutoetus	Eesmärk	Konkursikutse avaldamine
55	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Siht	Riikliku privaattaristust kasutuselevõtt avaliku sektori asutuste poolt
56	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Eesmärk	Andmesaadet viiakse üle pilvetaristule
84 a.	5.2.a. Multifunktsionaalne töölaev	Eesmärk	Laeva ehitamise lepingu allkirjastamine
86 a.	5.3.a. Rail Balticu viaduktide ja terminalide ehitamine	Eesmärk	Ehitustööde hankelepingud Rail Balticu viaduktide ehitamiseks
96 a.	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Tervise- ja tööministri käskkirja ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatuse jõustumine, et luua õdede kulude hüvitamise süsteem
97	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Siht	Vastuvõtt õenduse erialale
121	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Heaolu arengukava (2023–2030) vastuvõtmine valitsuses
123	6.9. Soolise palgalõhe vähendamine	Eesmärk	Digitaalne soolise palgalõhe töövahend
125	8.1 Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Kuulutatakse välja projektikonkurss, et toetada kohalikke omavalitsusi
126	8.1 Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Jõustatakse asjaomaste õigusaktide muudatused, millega ühtlustatakse lubade andmist, planeerimist ja keskkonnamõju hindamist.
129	8.2. Programm taastuvenergia tootmisrajatiste juurdepääsu parandamiseks elektrijaotusvõrgule	Eesmärk	Elektrijaotusvõrgu kaasrahastamise lepingu allkirjastamine
131	8.3 Kestliku biogaasi ja biometaaniga tootmisvõimsuse ja kasutuselevõtu suurendamine	Eesmärk	Konkursikutse biometaaniga kasutuselevõtu hoogustamiseks
		Osamaksumma	142 977 720 eurot

Viies osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
4	1.2. E-ehituse arendamine	Eesmärk	Ehitusalase digitehnoloogia kasutamise rahvusvaheliste standardite ja parimate tavade juurutamine
6	1.2. E-ehituse arendamine	Siht	Digitaalehituse vahendite projektid
14	1.4. oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Registreeritud koolituskavade ja IKT-spetsialistide registreeritud kvalifikatsioonistandardite arv
39a.	2.6. Rohefond	Eesmärk	Investeeringu lõpuleviimine majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi poolt
43	2.7. Tingimuste ja võimaluste loomine taastuvallikatest toodetud rohelise vesiniku tehnoloogia kasutuselevõtuks	Siht	Taastuvallikatest toodetud rohelise vesiniku projektide allkirjastatud toetuslepingud
43c	2.8. Energiavarustuskindluse investeeringutoetus	Siht	Ametiasutustelt lõpparuande vastuvõtmise kohta saadud kinnitused
46	3.1. Andmehalduse ja avaandmete oivakeskuse loomine ja väljaarendamine	Siht	Andmekogumite avaldamine
50	3.3. Ettevõtja sündmusteenuste ja digivärava väljaarendamine	Siht	Internetis kättesaadavad IT-arendused
58	3.5. Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek	Siht	Riigi Infosüsteemi Ameti poolne turvatestimine
59	3.6. rahapesu ja terrorismi rahastamise strateegiline analüüs Eestis	Eesmärk	Õigusakti(de) jõustumine
72	4.4. Energiamajanduse rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Õigusakti jõustumine
80 a.	4.8. Avamere tuuleparkide arendamise edendamine	Eesmärk	Töövõtjate valimine radari ja passiivse radarisüsteemi / andurite rajamiseks ja lepingute allkirjastamine
91	5.4. Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine	Eesmärk	Uus trammiliin
93	5.5. Kohalike omavalitsuste investeeringud jalgratta- ja jalgteedesse	Siht	Jalgratta- ja jalgteede ehitustööd on üle antud
94	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Haiglavõrgu arendamise teekaarti käsitleva valitsuse korralduse jõustumine
100 a.	6.2.a. TERVIKUMi ehitamine	Eesmärk	Valminud TERVIKUM
115	6.6. Tööturumeetmed noorte tööpuuduse vähendamiseks	Siht	Tööturuga seotud meetmetega hõlmatud noorte arv
120	6.8. Pikaajaline hooldus	Eesmärk	Suurema hooldusvajadusega laste toetussüsteemi parandamist käsitlevate seadusemuudatuste jõustumine
127	8.1 Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Eesmärk	Valitsuse otsus, millega määratakse kindlaks tuuleenergia prioriteetsed arendusalad
128	8.1 Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu hõlbustamine	Siht	Toetus kohalikele omavalitsustele
133	8.3 Kestliku biogaasi ja biometaanitootmisvõimsuse ja kasutuselevõtu suurendamine	Eesmärk	Biogaasi ja biometaanitootmise ja kasutuselevõtu tegevuskava

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
		Osamakse summa	190 636 960 eurot

Kuues osamakse (tagastamatu toetus):

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
3	1.1. Ettevõtete digipööre	Siht	Toetuste määramine
9	1.3. E-veoselehe teenuste arendamine	Siht	Ametiasutustelt lõpparuande vastuvõtmise kohta saadud kinnitused
13	1.4. Oskuste reform ettevõtete digipöördeks	Siht	Välja antud kinnitused koolitusel osalemise kohta
18	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel	Siht	Avaldatud strateegiad ja korraldatud lähetused
20	1.5. Ettevõtete konkurentsivõime toetamine välisturgudel	Siht	Avatud ettevõtluskeskuste arv
27	2.2. Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks	Siht	Välja antud kinnitused koolitusel osalemise kohta
31	2.3. Rohetehnoloogia arendusprogramm	Siht	Projekti lõpparuande vastu võtnud ametiasutustelt saadud kinnitused
33	2.4. Tootmisettevõtete ärimudelite ajakohastamine	Siht	Toetatud projektide arv
36	2.5 Ressursitõhus rohetehnoloogia	Siht	Ametiasutustelt lõpparuande vastuvõtmise kohta saadud kinnitused
40 a.	2.6. Rohefond	Siht	Omakapitali-/riskikapitalifondidega sõlmitud juriidilised rahastamislepingud
48	3.2 Eraisikute sündmusteenuste väljaarendamine	Siht	Internetipõhised eraisikute elusündmusteenused
52	3.4. programm #bürokratt (riiklik virtuaalassistent)	Siht	Virtuaalassistent #bürokratt ametiasutuste veebisaitidel
60	3.7. Rahapesu ja terrorismi rahastamise strateegilise analüüsi infosüsteem	Eesmärk	Strateegilise analüüsi IKT-süsteem
62	3.8. väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkude ehitamine	Siht	Väga suure läbilaskevõimega lairibavõrgu kinnitatud projektide arv
66	4.2. Toetus korterelamute renoveerimiseks	Siht	Endisest suurema energiatõhususega korterelamud
69 a.	4.3. Väikeelamute renoveerimise toetamine	Siht	Endisest suurema energiatõhususega väikeelamud
73	4.4. Energiamajanduse rohepöörde hoogustamine	Eesmärk	Energiamajanduse arengukava vastuvõtmine valitsuses
75	4.5 Elektri jaotusvõrgu võimsuse suurendamise programm	Siht	Täiendav võrguvõimsus
77	4.6 Energiatootmise hoogustamise programm	Siht	Täiendav liitumisvõimsus taastuvelektri tootmiseks
80	4.7. Energiasalvestuse pilotprogramm	Siht	Täiendav soojuse ja elektrienergia salvestusvõimsus
80c	4.8. Avamere tuuleparkide arendamise edendamine	Eesmärk	Avameretuulikute kõrgusepiirangu kaotamine Liivi lahes ning Hiiumaal, Saaremaal ja Vormsil
85 a.	5.2.a. Multifunktsionaalne töölaev	Eesmärk	Multifunktsionaalne töölaev on valmis ehitatud

Järjekorran umber	Seotud meede (reform või investeering)	Eesmärk / siht	Nimi
87 a.	5.3.a. Rail Balticu viaduktide ja terminalide ehitamine	Eesmärk	Viaduktid on valmis ehitatud ja terminali ehitustööde eest on tehtud väljamakse
88b	5.3.b Rapla-Lelle raudteelõigu renoveerimine	Eesmärk	Raudteelõigu renoveerimine
98	6.1. Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine	Eesmärk	Jõustub ministri määrus vastuvõtu kohta meditsiinierialadel, kus inimesi kõige enam napib
130	8.2. Programm taastuenergia tootmisrajatiste juurdepääsu parandamiseks elektrijaotusvõrgule	Siht	Olemas on 160 MW täiendavat võimsust
134	8.3 Kestliku biogaasi ja biometaani tootmisvõimsuse ja kasutuselevõtu suurendamine	Siht	Uute biometaani tootmisüksuste rajamine
		Osamakse summa	190 636 960 eurot

3. JAGU. TÄIENDAV KORD

1. Taaste- ja vastupidavuskava seire ja rakendamise kord

Eesti taaste- ja vastupidavuskava seire ja rakendamine toimub vastavalt järgmisele korrale.

Taaste- ja vastupidavuskava üldise koordineerimise, järelevalve ja rakendamise tagavad rahandusministeerium juhtiva ministeeriumina ja Riigi Tugiteenuste Keskus. Riigi Tugiteenistuse Keskus tegutseb korraldusasutusena. Järelevalve ja hindamisega seotud ülesandeid täidab rahandusministeeriumi riigieelarve osakond koostöös Riigi Tugiteenuste Keskusega.

Valdkondlikud ministeeriumid ja asutused täidavad neile taastekava rakendamisel määratud kohustusi. Ministeeriumite talitused toetavad nende pädevusse kuuluvate projektide edenemise järelevalvet ning teevad tihedat koostööd Riigi Tugiteenuste Keskusega ja rahandusministeeriumiga. Et registreerida kõik kava rakendamise ja järelevalvega seotud andmed, kasutatakse olemasolevat struktuurifondide operatiivsüsteemi (SFOS).

Auditeerimisasutusena tegutseb rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond, mis auditeerib loodud juhtimis- ja kontrollisüsteeme korrapäraselt. Samuti koostab see kokkuvõtte maksetaotlustega seoses tehtud audititest. Auditeerimisasutus haldab ka pettusevastase koordineerimise talitust.

Kõik riiklikud ja välised allikad kantakse koos valdkondlike programmide eelarvesse, mis võimaldab teostada läbipaistvat järelevalvet valdkondliku rahastamise üle ning teha kindlaks riskid ja vältida topeltrahastamist.

2. Komisjonile vajalikele alusandmetele täieliku juurdepääsu andmise kord

Riigi Tugiteenuste Keskus kui korraldusasutus vastutab Euroopa Komisjonile maksetaotluste esitamise eest ja koostab vahendite haldamise kinnituse, millega tõendab, et vahendeid on kasutatud ettenähtud otstarbel, teave on täielik, täpne ja usaldusväärne ning kontrollisüsteem annab vajaliku kindluse. Lisaks tagab järelevalve ja hindamise ka rahandusministeerium koostöös Riigi Tugiteenuste Keskusega.

Kava rakendamise ja järelevalvega seotud andmeid säilitatakse olemasolevas ühtses infosüsteemis – struktuurifondide operatiivsüsteemis (SFOS). Struktuurifondide operatiivsüsteemi on kohandatud vastavaks andmete kogumist, eduaruandeid ja maksetaotlusi käsitlevatele nõuetele, mis on sätestatud määruses (EL) 2021/241, sealhulgas selleks, et koguda näitajaid ja muud teavet, mis on vajalik eesmärkide ja sihtide saavutamise tõendamiseks ja nende kohta aru andmiseks. Struktuurifondide operatiivsüsteemi kasutavad kõik taastekava rakendamises osalejad. Struktuurifondide operatiivsüsteemis sisalduvat teavet taastekava edenemise ja tulemuste kohta, samuti tuvastatud puuduste ja kõigi võetud parandusmeetmete kohta ajakohastatakse pidevalt.

Kooskõlas määruse (EL) nr 2021/241 artikli 24 lõikega 2 esitab Eesti pärast käesoleva lisa punktis 2.1 esitatud eesmärkide ja sihtide täitmist komisjonile asjakohaselt põhjendatud taotluse, et rahaline toetus välja makstaks. Eesti tagab, et komisjonil on taotluse korral täielik juurdepääs asjaomastele alusandmetele, mis kinnitavad maksetaotluses esitatud põhjendusi, nii maksetaotlusele määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõike 3 kohase hinnangu andmiseks kui ka auditeerimise ja kontrolli eesmärgil.